

Csomádi Napsugár Óvoda- Bölcsőde

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Bevezető

A programkészítést közvetlenül befolyásoló tényezők, törvények:

Társadalmunkban, az utóbbi időkben jelentős változások zajlottak.

E reformok jelentősen érintették az oktatási, nevelési intézményeket. Az Országgyűlés megalkotta a 2011. évi CXCV. törvényt a nemzeti köznevelésről. Több éves vita után bevezetésre került a Nemzeti Alaptanterv, valamint megszületett a 363/2012.(XII. 17.) Korm.r. az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról.

Az Alapprogram legfrissebb módosítására 2018. júliusában került sor, az új előírások 2018.szeptember 1.-től hatályosak. A módosításokat a 137/2018.(VII.25.) Korm. rendelet tartalmazza.

Az Óvodai nevelés alapprogramja olyan irányelveket határozott meg számunkra, melyek figyelembevételével biztosítani tudjuk az óvodás gyermekeinkről való gondoskodást, az önállóságra szoktatást. A törvény lehetőséget adott számunkra, hogy az óvodánk közvetlen természeti – és társadalmi környezetét, a gyermekeink életkori- és egyéni sajátosságait legjobban ismerve, élve a pedagógusok módszertani szabadságával kidolgozhassuk a saját, helyi programunkat.

Az óvodánk 1999. szeptember 1.-től, végzi óvodai nevelő – fejlesztő munkáját.

Óvodánk első helyi programja adaptálás alapján íródott, melyben a következőképp írtunk hitvallásunkról:

***„ Szent kincs a gyermek teste – lelke,
szeretni kell azt melegen,
És felnevelni féltő gondnal,
Hogy tiszta, jó erős legyen.”
Szemplér Ferenc***

A program gyakorlati alkalmazása során kiderült, ettől sokkal többet, sokkal komplexebb formában nyújtunk óvodásainknak, akik teljes mértékben azonosulnak az általunk hirdetett szellemiséggel.

A törvényi rendelkezéseket figyelembe véve írtuk meg el saját helyi nevelési programunkat, melynek a Napsugár Néphagyományörző Óvodai Program elnevezést adtuk.

A fentiek következtében jelenlegi helyi programunkat ezért teljes egészében az Országos Óvodai Alapprogram alapján, intézményünk sajátosságait figyelembe véve készítettük el.

Nevelési programunk elkötelezettséget vállal az óvodai nevelés értékei és időt álló hagyományai, az óvodáskorra egyedülállóan jellemző érzelmi fogékonyság mellett.

Programunkba a népi kultúra azon elemeit építettük be, amelyek igazodnak a gyermekek életkori,- fejlődési sajátosságaihoz és mindennapi életüket gazdagítják.

Felismertük a „gyökerek” éltető szükségességét, az átadás, az újrateremtés felelősségteljes kötelességét.

Célunk, hogy az intézményben folyó nevelőmunka továbbra is (köz) megelégedést váltson ki:

- az óvodát használók (gyermekek, szülők)
- az óvodában dolgozók,
- az óvodát fenntartó körében.

Hiszünk abban, hogy a 3-6-7 éves életkor érzelmileg és értelmileg fogékony időszak kiemelkedően fontos az ÉN alakulása szempontjából. A program az óvodáskorra egyedülállóan jellemző érzelmi fogékonyságra és sajátos aktivitásra alapoz. A gyermek játéka, ami örömet és boldogság érzetet ad, jól ötvözhető a néphagyomány ápolással, a természetszeretettel. Mindez alkalmanként kiegészül a család aktív közreműködésével.

Pedagógiai Program felülvizsgálatakor figyelembe vett törvényi rendelkezések

A 2011. évi CXCV. többször módosított nemzeti köznevelésről szóló törvény 5.§ - a kimondja, hogy az óvoda az Óvodai nevelés országos alapprogramja (a továbbiakban Alapprogram) alapján saját pedagógiai programot készíthet. Ennek lehetőségével élve a Csomádi Napsugár Óvoda- Bölcsőde (2161 Csomád, Kossuth L. 71. sz.) nevelőtestülete az intézménybe járó gyermekek szüleinek egyetértésével elkészítette önálló helyi pedagógiai programját az alábbi néven:

Napsugár Néphagyományőrző pedagógiai programot meghatározó törvények, jogszabályok, rendeletek

A nevelési- oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet (továbbiakban R.) szerint az óvoda pedagógiai programja meghatározza:

- a) az óvoda helyi nevelési alapelveit, értékeit, célkitűzéseit,
- b) azokat a nevelési feladatokat, tevékenységeket, amelyek biztosítják a gyermek személyiségének fejlődését, közösségi életre történő felkészítését, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztését, fejlődésének segítését,
- c) a szociális hátrányok enyhítését, segítő tevékenységet,
- d) a gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységet,
- e) a szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formáit,
- f) nemzetiségi óvodai nevelésben részt vevő óvoda esetén a nemzetiség kultúrájának és nyelvének ápolásával járó feladatokat,
- g) az egészségnevelési és környezeti nevelési elveket,
- h) a gyermekek esélyegyenlőségét, szolgáló intézkedéseket,
- i) a nevelőtestület által szükségesnek tartott további elveket.

A pedagógiai programot meghatározó törvények, jogszabályok, rendeletek

- 22/2013 (III.22.) EMMI rendelet
- 15/2013 (II.26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 363/2012. (XII.17.) Korm.rendelet az óvodai nevelés országos alapprogramjáról

- 137/2018 (VII.25.) Korm. rendelet az óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII.17.) Korm. rendelet módosításáról
- 32/2012. (X.8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvéről
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet és jegyzékei
- 229/2012. (VIII. 28.) Korm.rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 2012. évi I. törvény A munka törvénykönyvéről
- 2011. CXCV. az államháztartásról szóló törvény
- 2011. CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- 2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról
- 2003. évi CXXV. az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról (Gyvt.)
- 277/1997. (XII. 22.) Korm.rendelet a pedagógusok továbbképzéséről
- 1992. évi XXXIII. A közalkalmazottak jogállásáról szóló törvény (Kjt.)
- Az óvoda Alapító okirata

Az óvoda adatai

Az óvoda hivatalos elnevezése:

Csomádi Napsugár Óvoda- Bölcsőde

OM azonosító: 032897

Az óvoda pontos címe, elérhetőségei:

2161 Csomád, Kossuth Lajos út 71.

Telefonszáma: 06/28 366-222

Fax szám: 06/28 366-710

Honlap: www.napsugarovibolcsi.hu

Az óvoda fenntartója, címe:

Csomád Község Önkormányzata

2161 Csomád, Kossuth L. út 69.

Az intézmény telephelye:

Címe:2161 Csomád, Szent István utca 54.

Telefonszám: 06 28 366-143

Az óvodai csoportok száma:

3 csoport

Az óvoda férőhelye:

90 fő

Engedélyezett dolgozói létszám:

11 fő

Pedagógiai asszisztens

1 fő

Konyha dolgozói létszám:

5 fő

Az óvoda jogállása

A 2011. évi CXCV. nemzeti köznevelésről szóló törvény 22.§ (1) bekezdése szerint az óvoda feladatellátásához a fenntartó biztosítja a szükséges személyi és tárgyi feltételeket, melyek az alábbiak:

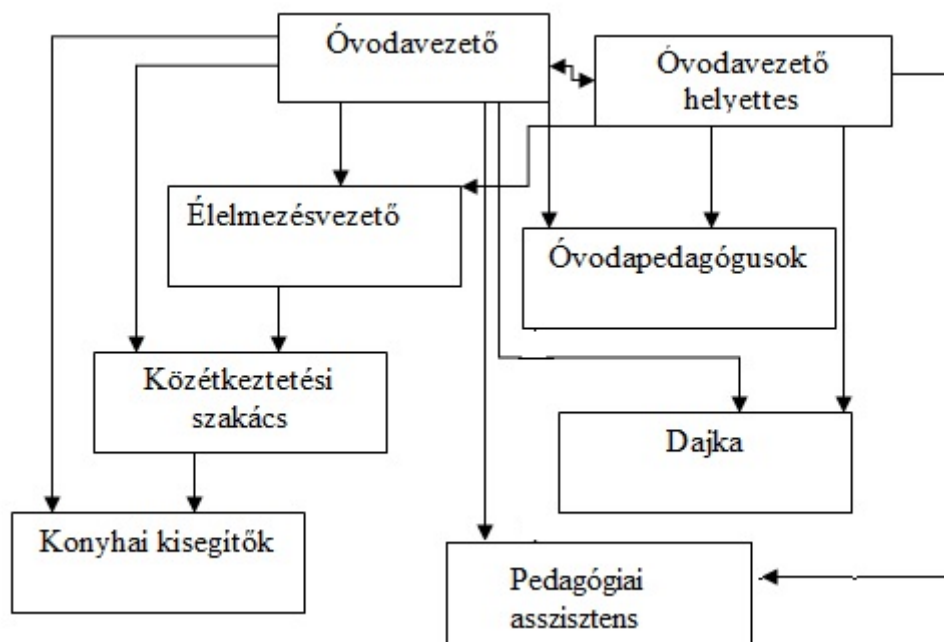
- a) saját székhely, a feladatellátáshoz szükséges helyiségek,
- b) állandó vezetői és alkalmazotti létszám, csoport és gyermek létszám, valamint garantált illetmény és a pedagógus fokozatokról a Nkt. 1. sz. 2. sz. 3. sz. 4. sz. 5. sz. 6. sz. 7. sz. 8. sz. mellékletben szabályozottan kell gondoskodni.
- c) A 20/2012.(VIII. 31.) EMMI rendelet 2. sz. melléklete szerint kell a kötelező (minimális) eszközökről és felszereltségről gondoskodni a fenntartónak.
- d) Gazdálkodási besorolásáról az Alapító Okirata rendelkezik, melyet a fenntartó készít el, és ad ki.

Az óvoda gazdálkodása

Az óvoda önállóan működő költségvetési szerv. Az intézmény vezetője rendelkezik az óvoda alapfeladatok ellátását szolgáló személyi juttatásokkal és az azokhoz kapcsolódó járulékok és egyéb közterhek előirányzataival. Külön megállapodás alapján pénzügyi – gazdasági tevékenységét, az önállóan működő és gazdálkodó Fóti Közös Önkormányzati Hivatal (Csomádi Kirendeltség: 2161 Csomád, Kossuth L. út 69.) látja el.

A vagyon feletti rendelkezésre a Képviselő-testület által alkotott rendeletekben meghatározott szabályok az irányadók.

Az óvoda szervezeti felépítése (szervezeti ábra, engedélyezett létszám)

Engedélyezett álláshelyek: 11 fő

Óvodapedagógus: 7 fő

Pedagógiai asszisztens: 1 fő

Pedagógiai munkát segítő dajka: 3 fő

Óvodai konyha: 5 fő

Élelmezésvezető: 1 fő

Közétkeztetési szakács: 2 fő

Konyhai kisegítő: 2 fő

Nevelési Konceptió, felfogás

Küldetésnyilatkozat

A Néphagyományőrző Óvodai Program elkötelezettséget vállal a magyar népi hagyományok átörökítéséért, a magyar óvodai nevelés időtálló értékeiért.

Nevelőközösségünk meggyőződése szerint a családhoz, a földhöz, a néphez, a hazához fűződő erős érzelmi kötődést már az óvodáskorban érdemes megalapoznunk, hiszen ebben a nyitott és fogékony életkorban átélt élmények egy életre szóló útravalót adnak gyermekeinknek.

A hagyományőrzés egyrészt jelentős ízlésformáló erő, másrészt érzelmi hatástöbblet örvénytelni aktivitásra készíti a gyermekeket.

Mit nevezünk néphagyománynak?

„Azt a láthatatlan szervezőerőt, amely a legrégebbi időkben az emberiség megmaradásának egyik legfontosabb feltétele volt, amely kényszerítette eleinket egymás szájáról lesni a szót, egymás kezét figyelve megtanulni a mozdulatot: hagyománynak, idegen szóval tradíciónak nevezzük.” (Kósa - Szemerkenyi 1975).

Óvodakép, gyermekkép

Óvodakép

Óvodánk a közoktatási rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, ahová a gyermekek a harmadik életévüktől az iskolába lépésig járhatnak. Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család, a mi feladatunk a családi nevelés kiegészítése (nem helyettesítése).

Feladatunk még, hogy minden gyermek számára egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelést biztosítsunk. Alkalmazzuk az egyéni bánásmód elvét, csökkentjük a meglévő hátrányokat, nem adunk helyet semmiféle előítéletnek.

Nevelésünk alapvető feltétele az érzelmi biztonságot nyújtó közvetlen, szeretetteljes, nyugodt, családi légkör megteremtése, amelyben mindenki számára első a gyermek. Óvó, védő

szeretettel vigyázzuk minden lépését, elképzelését, tevékenységét. Fontos az óvónő és a gyermekek közötti meghitt, megértő viszony, a természetes testközelség megléte, hiszen attól fogadnak el gondoskodást, aki őszinte, hiteles, tapintatos, elfogadó.

Legfőbb tevékenységi forma a játék, mely az egész óvodai nevelést átszövi. A játék a gyermekek alapvető szükséglete, spontán szabad tevékenysége, örömforrása, alkalom számtalan ismeretszerzésre, tapasztalataik gazdagítására.

A teljes gyermeki személyiség fejlesztését változatos tevékenységek biztosításán keresztül érzük el, törekedve az életszerűsége és az életközelsége. Az óvodai élet megszervezésénél figyelünk a közös élmények és tevékenységek jelenlétére. Az együttlétek, az így szerzett élmények, a közösen végzett munka öröme olyan erkölcsi tulajdonságokat erősítenek meg, mint az együttérzés, figyelmesség, segítőkészség, önállóság, önfegyelem, kitartás, szabálytartás, önzetlenség. A szociokulturális háttér figyelembe vételével az egyéni bánásmód lehetőségével fejlesztjük a hátrányos helyzetű gyermekeket.

Az iskolára való előkészítés nem külön feladat, hanem a helyi pedagógiai program működtetése során természetesen megvalósuló folyamat.

Sajátos szervezeti keretek között integráljuk és differenciáljuk az óvodánk óvó- védő, nevelési és szociális funkcióit. Nagy hangsúlyt fektetünk az egyéni bánásmódra.

A településünkön élő sajátos nevelési igényű gyermekek integrációját, óvodai nevelését is felvállaljuk. Olyan légkört teremtünk, ahol a különbözőségek elfogadása, a diszkrimináció tilalmának érvényesítése létjogosultságot szerez. A gyermek jelzéseire komoly figyelmet szánunk, hiszen gyakran ezek nem könnyen elérhetőek. Értelmezésük, a mögöttük lévő szükségletek feltárása központi feladatunk.

A családokkal való együttműködés, a családok segítése-erősítése munkánk alappillére. Az óvoda dolgozóinak modell értékű kommunikációja, bánásmódja ennek a pozitív viszonynak létrejöttét, fenntartását segíti.

Biztosítjuk a hazájukat elhagyó, migráns családok gyermekeinek az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését.

A gyermekek környezettudatos magatartásának megalapozását segítő pedagógiai tevékenységrendszerre és az ehhez kapcsolódó tárgyi környezet kialakítására nagy hangsúlyt fektetünk.

Az intézményünkben nevelkedő gyermek az óvodáskor végére a különbözőségekkel természetes módon együtt él, korának megfelelő mértékben empatikus, szolidáris játszótárs-csoporttárs.

Nevelőtestületünk felvállalta a helyi hagyományok őrzését és ápolását, rendelkeznek alapvető néprajzi ismeretekkel, és ez irányba rendszeresen továbbképzik magukat.

Gyermekkép

„...Nézd, de nagy a családfám!

Ott csücsülnek az ágán:

Kisszülém és nagyszülém,

Dédszülém meg ükszülém,

Szépszülém, az őseim:

Ők az én gyökereim.

Én belőlük fakadtam,

Rügyeikből pattantam,

S itt az édes anyaföldbe

Kapaszkodom gyökerükbe.”

Gyermekképünk megfogalmazásában az alábbi fontos szempontok segítettek bennünket:

- Minden gyermek egyedi, egyszeri és megismételhetetlen individuum és szociális lény egyszerre.
- A gyermek fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg.
- A gyermeknek sajátos, életkoronként és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak.
- Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, a gyermeki személyiség szabad kibontakoztatására törekszünk.

- A szabad játék elsődlegessége érvényesül az élmények feldolgozását támogató környezetben.
- A nemi szerepek határainak tágítása, a nembeli különbségekből fakadó sajátos értékek megőrzése mellett.

Nevelőmunkánk eredményeképpen, azt szeretnénk, hogy az eltöltött óvodás évek alatt olyan gyermeki személyiség fejlődjön, aki:

- Tele van élményekkel, nyitott minden új információra.
- Önálló, kiegyensúlyozott.
- Tud nevetni, felfedezni, rácsodálkozni.
- Kötődik a hagyományokhoz, szereti és óvja a természetet.
- Játékon keresztül bontakoztatja ki önmagát, általa teljeseedik ki.
- Nálunk minden gyermek befogadásra, elfogadásra, segítő támogatásra talál, ahol a különbség érték és nem akadály.
- Óvodánkban a különböző kultúrából érkező gyermekek által képviselt hagyományok megismerése élményt jelent. Itt a gyermek természetesnek veszi, könnyen elfogadja, és tiszteletben tartja a különbségeket, hiszen sajátosságait megismeri.
- A szociális különbségeket a családokkal szoros együttműködésben érzelmi biztonság megadásával kiegyenlíti.

Napsugár Néphagyományőrző Pedagógiai Program

Nevelői munkánkat a Napsugár Néphagyományőrző Pedagógiai Program szerint végezzük. A növekvő gyermeklétszám csoportbővítést vont maga után. A „régiből” egy csoportos, kis falusi óvoda mára három csoportos, új óvodává lett, a „régiből” falusi óvodapedagógusokhoz, más óvodákból új óvodapedagógusok érkeztek, akik elkötelezték magukat a néphagyományok ápolása iránt, így minden óvónő a néphagyományőrző szemlélettel azonosul és elsajátítja azokat az ismereteket és készségeket, amelyek a program megvalósításához szükségesek.

Nevelőtestületünk minden dolgozója pozitív példa gyermekeink számára, akik részt vesznek a helyi hagyományok őrzésében, mint népviseleti ruha készítése, hagyományőrző népi tánc, nemzetiségi nyelv megismertetése és hiteles továbbadása.

Bízunk benne, hogy az óvoda saját, „Napsugár” hagyományőrző programjának megvalósítása folyamán, továbbra is olyan kincsekre lelünk, amit a gyermekeink, a szülők és mindannyiunk számára közkinccsé tehetünk.

A hagyományőrzés egész folyamatában meghatározó szerepe van a családokkal való együtt működésnek, a természet szeretete és értékeinek megóvásának.

A környezetükkel, a világ dolgaival, a múlttal, a jelennel természetes egységükben ismerkedhetnek meg a gyermekek, hiszen szervesen összekapcsolódik a kettő. Az ember állandó részese volt – és ma is az – a természetnek.

A régmúltban az emberek ezt felismerték, hiszen ettől függött a mindennapi megélhetésük. Az urbanizáció, technika gyors fejlődése következtében ez feledésbe merült. Építettünk, de környezetünket romboltuk.

A mi óvodánk felvállalta, hogy gyermekeinket arra neveljük, hogy a múlt és a természet értékeit megóvja.

Hisszük, hogy a gyermeki élmények hatnak a családok szemléletmódjára, s azt is, hogy az óvoda megteremti a családokkal való együttműködés sajátos formáit, s általa a család és az óvoda összhangja mind tökéletesebbé válik.

Óvodai nevelésünk alapelvei

Nevelési alapelvünk a gyermekek fejleszthetőségébe vetett hit. Hisszük, hogy minden gyermek tehetséges valamiben és szeretve minden gyermek nevelhető, fejleszhető.

Fontosnak tartjuk a szeretetet, az odafigyelést, tudatosságot a magas fokú empátiás készséget, a különbözőség elfogadását, az egészséges életmód szokásainak alakítását.

Valljuk: az óvodáskori érzelmi nevelésnek meghatározó szerepe van a harmonikus személyiségfejlesztésben.

A megismerés, az intellektuális gazdagodás, az erkölcsi fejlődés és viselkedés szabályozásának kulcsa csak az érzelmek mozgósításán keresztül szervezhető meg.

Érzelmeiken keresztül kell nevelni gyermekeinket úgy, hogy a tapasztalatszerzést és tevékenységet összehangoljuk a gyermekek nagyfokú motiváltságával, személyiségüket tiszteletben tartó nevelési kultúrával.

Meggyőződésünk, hogy nevelésünk eredményessége érdekében kulcskérdés a gyermekek ÉN - tudata mellett, a MAGYARSÁG - tudat formálása is. Gyermekeinknek joguk van ahhoz, hogy a nemzetet, éltető hagyományokat megismerjék. A falunkban még élő szlovák nyelv hagyományait őrizzük, ápoljuk és éltetjük. Mai világunkban a népi kultúra szépséget, örömet és követendőt nyújt gyermekeink számára.

A hagyományörzésen keresztül megismerkednek a régmúlt értékeivel, megtanulják tisztelni azokat, melyek jó alapot szolgáltatnak későbbi kultúrájuknak is.

Óvodai nevelésünk célja és feladatai

Az óvodai nevelés feladatai:

Az óvodai nevelés általános feladatai

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

Az óvodai nevelés célja a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődésének, illetve a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatásának elősegítése, az életkori, valamint az egyéni sajátosságok, továbbá az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.

Az óvoda fő feladatai közé tartozik a gyermekek testi- lelki szükségleteinek kielégítése, az egészséges életmód kialakítása, az érzelmi, erkölcsi nevelés és szocializáció biztosítása, és az anyanyelvi és értelmi fejlesztés, illetve nevelés megvalósítása.

Biztonságot, szeretetet nyújtó környezetben, a gyermekek harmonikus személyiségfejlesztése, boldog gyermekkor, az önmegvalósítás lehetőségének megteremtése a néphagyományok gazdag eszköz és hatásrendszerével, az életkori sajátosságok figyelembevételével.

További törekvéseink:

Biztonságérzet megalapozása, önbizalom erősítés, szocializáció elősegítése.

Emocionális nevelés a néphagyományörzés hatékony eszközeivel.

Cselekvéssel szerzett, érzelmekre ható tapasztalatszerzés.

Ünnepelni tudás képességének megalapozása.

Lehetőségek tárháza a személyiség teljes kibontakozásához.

Elmélyült játék.

Természetszeretet, természetvédelem

A társadalom számára testben - lélekben egészséges, erkölcsös, tisztességes generáció nevelése rendkívül fontos.

A gyermek testi – lelki, értelmi szükségleteinek kielégítése, képességeinek fejlesztése az óvodai nevelés általános feladata, amit programunkban alapfeladatnak tekintünk. Ennek összetevői:

Az egészséges életmód alakítása, \longleftrightarrow érzelmi nevelés

A szocializáció segítése, \longleftrightarrow anyanyelvi nevelés

Az értelmi nevelés,

Óvodai nevelésünk feladatrendszer

Az óvodai nevelés alapfeladatai szerteágazó, egymásra épülő, és egymással összefüggő, komplex módon érvényesülő tevékenységek, melyek átszövik az óvodai nevelés teljes rendszerét.

Egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényeinek alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Ezen belül az óvodai nevelés feladata:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése,
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének segítése,
- a gyermek egészségének védelme, edzés, óvása, megőrzése,

- az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír - tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak kialakítása,
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása,
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása,
- megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

Az egészség az embernek semmi mással nem pótolható, alapvető értéke, nélküle sem egyéni sem társadalmi lét, sem kultúra nem valósítható meg.

Az egészség a testi, lelki és társas kapcsolati jólétet, az aktív alkalmazkodó és teljesítőképességet foglalja magában.

Az egészségvédő és egészségfejlesztő magatartás elérésének feltétele azoknak az alapképességeknek az elsajátítása, amelyek az egészséget védik, fejlesztik.

Az egészség védelme karbantartása tanítható.

Az egészség megtartása, fejlesztése az életre, sikerre vonatkozó kompetenciák, kialakítására épül, amely feltételezi a személyiség (testi, érzelmi, értelmi, akarati és társas kapcsolati viselkedés) megismerését, gyakorlással erősíti a különböző élethelyzetekben a testi- lelki edzettséget, pótolja, kiegészíti az egészségvédő képességet, továbbá attitűddé alakítja az egészségvédő magatartást.

Óvodai nevelésünk kiemelten kezeli gyermekeink egészségnevelését, az egészséges életmód alakítását.

Gyermekeink testi és lelki szükségleteinek kielégítését, mert csak így biztosítható harmonikus személyiségfejlődésük.

A nevelés nem korlátozódhat csak az óvodára, fontos a szülőkkel való szoros együttműködés. Igazán hatékony akkor lehet a munkánk, ha sikerül a szülőkkel is elfogadtatni az egészséges életmódra nevelés feladatait, amelyeket a lehetőségekhez képest, otthoni körülmények között gyakorolhatnak, példát mutatva gyermekeiknek.

Az egészséges életmód alakításának célja

- A gyermek gondozása, testi szükségletük, mozgásigényük kielégítése, a testi fejlődésük segítése.
- Az egészséges életvitelhez szükséges higiéniai szokások kialakítása.
- A család életformájának alakítása – életmódbeli szokások befolyásolása.
- Preventív felvilágosító munka az egészségre káros szenvedélyekről. (dohányzás, drog, alkohol)

Ezek a feladatok nem különülnek el egymástól, szorosan egymásra épülnek, összetartoznak.

Az óvodába érkező gyermekek mindegyike más és más.

Más edzettséggel, testi és szellemi fejlettséggel rendelkeznek. Fejlődésüket, fejleszthetőségüket meghatározzák az örökletes tényezők, az érés belső törvényszerűségei, a környezeti hatások. Mindehhez társul még az óvónő és a gyermek közötti jó kapcsolat, a testközelséget igénylő nevelés, a jó közérzetet biztosító óvodai légkör.

A gyermekek egészségéért, testi épségük védelméért mindannyian felelősséggel tartozunk.

„ A gyermeknek joga van az életre és a lehető legjobb egészségi állapotra.”

/A gyermekek jogairól szóló nemzetközi egyezmény/

Ezt a Köznevelésről szóló 1993.évi LXXIX. Sz. törvény is megerősíti, miszerint az óvodában a gyermekek jogai közé sorolja az életbiztonság és az egészség megvédésének követelményét.

A szomatikus egészség védelme, ápolása, megedzése az egészségi rendellenességek korrekciója - vagyis az egészségnevelés nevelő munkánk szerves része.

Az egészséges életmód alakításának feladatai

- A gyermekek személyes belső környezetének, testi, lelki, szociális egészségének gondozása.
- Egészséges óvodai környezet folyamatos szinten tartása és fejlesztése.
- Épület: csoportszoba, bútorzat, gyermekek által használt eszközök, játékok, kézműves- és élősarok, öltöző, mosdó, udvar, homokozó, mozgásfejlesztő eszközök, babakház, virágoskert, madáretető.
- A helyes életritmus megteremtése a folyamatossággal.

- Életkori sajátosságok, egyéni fejlettség figyelembevétele.
- Az egészséges táplálkozás, testápolás, mozgás, edzés, pihenés igényének megteremtése.
- Érzékeny, allergiás gyermekek egyéni táplálkozási szokásainak figyelembevétele.
- Folyamatos együttműködés az óvoda gyermekorvosával, fogorvosával és a védőnővel.
- Környezettudatos magatartás megalapozásával az egészség fejlesztése, védelme.
- Speciális gondozó- és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása a megfelelő szakemberek bevonásával, a szülővel, óvodapedagógus társakkal együttműködve.
- Az iskolakezdéshez szükséges testi, lelki és szociális érettség elérése.

Óvodapedagógusaink feladatai

- A szokásokat, szabályokat kialakítja (ügyel a helyes WC használat, kézmosás rendjének betartására, a fogkefét nedves állapotban használtatja, ivóvizet a gyermek számára bármikor könnyen elérhetővé teszi, stb.)
- Ismerje az otthoni szokásokat, életritmust a harmonikus, egészséges életrend érdekében.
- Rendszeresen szellőztet a csoportszobában, télen párologtatót használja,
- A használatos eszközöket, játékokat- csoportban, mosdóban, öltözőben- úgy helyezi el, hogy azt a gyermekek bármikor könnyen elérhetik.
- A mindennapokban kielégíti a gyermekek mozgási igényét, amit népi sportjátékokkal kiegészít.
- Minden évszakban alkalmat teremt a napi levegőzésre-udvar, séta, kirándulás.
- Nyáron hűsítő ital, árnyékos terület biztosítása.
- A balesetveszély lehetséges módjainak azonnali megszüntetése.
- Segíti, megalapozza a gyermekgondozás szokásrendszerének kialakítását- táplálkozás, testápolás, öltözködés, edzés, pihenés.
- A heti rendbe beiktatja a sétát, kirándulást.
- A tevékenységek végzéséhez megfelelő ruházatot ad- napos,- kézműves kötény, ünnepi ruha.
- Megteremti a nyugodt pihenés, alvás légkörét.
- Öltözködésével, megjelenésével, segítségnyújtásával mintát ad.
- A környezettudatos cselekvési szükségleteket, szokásokat erősíti (megfelelő mennyiségű víz használatára ösztönöz kézmosáskor, a papírlapokat tele rajzoltatja, életkorának és testi adottságainak megfelelő mennyiségű étel fogyasztása....stb.)

- Gyümölcsnap tartása: a szülők adakozó kedvének köszönhetően sok gyümölcs, zöldség gyűlik össze, így a hét minden napján van lehetőségünk a vitamin pótlására.

Abban a szerencsés helyzetben van óvodánk, hogy a helyi termelőktől jó minőségű nyersanyagot szerezhetünk be, amely változatossá teszi étkezéseinket.

Az egészséges életmód alakításának szinterei

Az egészséges életmód alakításának szintere a csoportszoba és kapcsolódó helyiségei, a tornaszoba, és az óvoda udvara.

Az óvoda épülete modern, az Európai Unió követelményeinek megfelel, akadály mentesített. A helyiségek padló- és falburkolatai olyan anyagból készültek, melyek jól tisztíthatók, fertőtleníthetők, nem okoznak allergiás tüneteket.

A csoportsobák falai világosak, pasztellszínűek, nagy ablakkal, ami szolgálja a természetes fény besugárzását és a nap folyamán a többszöri levegőcserét lehetővé teszi.

A berendezési tárgyak gyermekléptékűek, esztétikusak, természetes anyagból (fa) készültek. A bútorok a gyermekek által könnyen mozgathatók, formai kivitelezésük, elhelyezésük kizárja a balesetveszélyt. A dekorációk, kiegészítők, játékeszközök a néphagyomány szellemét sugallják. A gyerekek által használt eszközök, játékok elérhető magasságú polcokon nyerne elhelyezést, így ők is tevőlegesen vesznek részt óvásukban, tisztántartásukban. A testi épségüket szolgálja, a meghibásodott tárgyak, eszközök javítása, illetve használatából való kivonása.

A hagyományos és szükséges berendezések, játékeszközök elhelyezésén túl külön figyelmet igényel a kézműves, az élő,- és természetsarok helyének megválasztása. Mindegyik fényigényes és a gyermek számára hozzáférhető térrel rendelkezik. Az élősarokban elhelyezett növények, kis állatok sem betegséget, sem allergiát nem okoznak. A kézműves sarokban elhelyezett eszközök, anyagok – mivel a gyermekek bármikor elővehetik – biztonságosak.

A gondozási folyamathoz szükséges egyéb helyiségek

Az öltözőben a gyermekek váltóruhája, cserecipője, ruhája, tornafelszerelése külön jellel ellátott szekrényben van. Az együttnevelés érdekében, fontos a folyamatos tájékoztatás az egészséges életmód szokásalakításáról is (étrend, testnevelés napja, kirándulások napja, stb.).

A mosdóban a gyermekek a jellel ellátott törölközőjüket, fésűjüket, fogmosó felszerelésüket könnyen megtalálják. Körömkefe is rendelkezésre áll. A fertőzések elkerüléséhez hozzájárul a folyékony szappanos kézmosó használata. A WC helyiségeket válaszfal, ajtó vagy függöny határolja, tiszteletben tartva a gyermek személyiségi jogait.

A tornaterem tágas, világos, jól szellőztethető nagyon jól felszerelt, megfelel a biztonsági előírásoknak, sokféle mozgásfejlesztő eszköz áll rendelkezésünkre: Greisvald készlet, Wesco eszközök, Trambulin, stb.

Az óvoda udvara sajátos adottságú. Két különálló udvarrész biztosít lehetőséget a játékra, levegőzésre, amely életkori és létszámi differenciálást tesz lehetővé (beszoktatás, csoportösszevonás, ügyeleti időszak igény szerint). Minden csoportszobához szervesen csatlakozik egy udvari terasz rész. A befedés folyamatban van, így esős idő esetén is biztosítható a levegőzés. A kerti bútorok esztétikusak, természetes anyagból készültek, alkalmasak a foglalkozások kinti szervezésére. Mivel udvarunk különösen szép és jól felszerelt - ha az időjárás engedi - a jeles napjain nagy részét az udvaron tartjuk.

Az óvoda udvar természeti adottsága a program tartalmi lehetőségeit behatárolja. Elsődleges a gyermek természetes mozgásigényének kielégítését szolgáló terek, berendezések kialakítása. Ezen belül teremthető meg a néphagyományőrzés és a természetvédelem feltételrendszere.

Az udvar változatos felületű: füves, kövezett a napos és árnyas részek váltakoznak.

Az udvaron a fedett területek több célt szolgálnak. Az étkezés, az alvás kinti szervezése megnöveli a gyerekek levegőn tartózkodásának idejét. A fedett tér mozgásos játékok vagy kézműves tevékenységek szervezésére is lehetőséget nyújt.

A homokozás a gyerekek kedvelt tevékenységeinek sorában első helyet foglal el. A földdel való játék, a homokozás, sarazás a gyermek elemi, ősi szükséglete. A gyerek egészségének védelmében fontos a homok évenkénti cseréje, valamint naponkénti lazítása, locsolása. A homokozók árnyékolóval fedettek.

Étkezés

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény, 50.§ (3) előírja, hogy a közétkeztetésben az élettani szükségleteknek megfelelő minőségű és tápértékű étkezést kell biztosítani.

A növekedés és a fejlődés egyik legfontosabb előfeltétele az egészséges táplálkozás.

Az egészséges táplálkozáshoz a gyermekeknek az 5 alapélelmiszer-csoport mindegyik tagjából kell naponta fogyasztani. A gyermekeknek háromszori étkezés keretében biztosítjuk az alap élelmiszereket. Az alapélelmiszerek csoportja:

1. kenyér, pékáru, tésztaféle, rizs
2. zöldség, gyümölcs
3. hal, hús, tojás
4. tej és tejtermék
5. olaj, margarin, vaj, zsír

Folyamatos tízóraiztatás esetén is szükség van az étkezések között két és fél, háromórás időközre, hogy a gyermekek gyomra a következő étkezés időpontjáig kiürülhessen. Az ebédeltetés egy időben kezdődik minden csoportban. Óvodásaink, mindennap kapnak friss gyümölcsöt.

Folyadékot, egésznap folyamán biztosítunk.

Naposi teendők között szerepel a környezet higiéniai feladatainak végzése (asztaltörlés, morzsák felseprése).

Feladatok:

- Fontos az esztétikus terítés és kulturált étkezési szokások betartása.
- Az óvónők, dajkák személyes példaadással segítik a szokások kialakítását.
- A korszerű táplálkozás előtérbe helyezése (tej, zöldségfélék fogyasztása).
- Ételallergiásoknak megfelelő ételbiztosítás, egyéni igények figyelembevétele (ételallergiások, migráns gyermekek).
- A gyermekeket ösztönözzük a változatos táplálkozásra, rágásra.
- Minden ételféleséget megkóstoltatunk, ha nem szereti, nem kényszerítjük az elfogyasztásra.
- A szülők figyelmét felhívjuk az egészséges táplálkozás fontosságára.

Testápolás

Szolgálja a gyermekek tisztaságigényének, egészségügyi, egészségmegőrző szokásainak megalapozását.

Feladatok:

- Fontos a felnőtt (óvónő-dajka) állandó segítőkész jelenléte, a pozitív, pontos példaadás, így az elsajátítási folyamat lerövidül, az ismeret bővül.
- Tudatosítsuk gyermekeinkbe, hogy saját egészségük érdekében váljon igényükké a kézmosás, fésülködés, körömkefe használata, fogmosás, szájöblítés, orrfújás, stb.
- Tudatosítsuk a szülőknél is a test tisztaságának fontosságát.
- Nyári időszakban az ebédelés előtt ne csak az alapos kézmosás váljon szokássá, hanem a lábmosás, a bepiszkolódott testrészek megtisztítása is.

Öltözködés

A test védelmét szolgálja, a gyermeki önállóságot, ízlésvilágot alapozza, a betegségek, fertőzések megelőzését is elősegíti.

A váltócipő használata minden gyermeknek, felnőttnek kötelező. Ajánlott a tartalék ruha.

A test védelme érdekében a réteges öltözködés elengedhetetlenül fontos. A házirendben meghatározott ünnepeken az ünneplő ruha viselete kötelező.

Feladatok:

- A szülők meggyőzése, hogy több rétegűen, praktikusán, ízlésesen öltöztessék gyermekeiket.
- Figyeljünk arra, hogy a gyerekek megfelelő cipőt hordjanak.
- Megtanítani a gyermekekkel az öltözködés megfelelő sorrendjét.
- Arra nevelni a gyermekeket, hogy ruháikat a megfelelő helyre rakják.
- Vigyázzanak ruhájuk tisztaságára.
- Egyéni eltéréssel nyújtsunk segítséget.

Pihenés

Életkortól függően a gyermekek egy-másfél órát pihennek. A felkelés, az ébresztés folyamatos.

Első lépés a nyugodt pihenéshez, megfelelő szellőztetés, hőmérséklet, és a gyermekek átöltöztetése az alváshoz megfelelő öltözékbe.

A pihenés kezdetét a mese, az altatódal jelenti.

Feladatok:

- Nyugodt körülmények biztosítása a pihenéshez /mese, altatódal, zene, dúdolgatás/
- Nyugtalan gyermekeket simogatással igyekezzünk lenyugtatni.
- A csoportszobát alvás előtt a dajkák jól szellőztessék ki.
- A nyugodt pihenés megteremtése minden óvodai dolgozónak feladata.
- A pihenést zavaró ingerek megszüntetése, az óvónő feladata.

Pszicho-higiénés egészségvédelem

Nagyon fontos feladat, hiszen a lelki eredetű problémák negatívan hatnak a fizikai állapotra.

Feladatok:

- Tartózkodjunk a megszégyenítéstől /Pl.: bepisilés, gyermekmunka kritizálás/
- Lehetőség szerint alvásidőben, WC használatkor, meg teremtjük a nyugalmat, csendet, intimitást
- Nem siettetjük a gyermeket az alapvető tevékenységében.
- Nem terheljük túl a gyermekeket, figyelembe vesszük az egyéni érési folyamatot.
- Meghallgatjuk a problémáikat.
- Biztosítjuk a rendszerességet, e-mellett, a rugalmasságot.
- Igyekszünk csökkenteni a konfliktusokat.
- Nem tűrjük el a gyermekek közötti megkülönböztetést, erőszakot.
- A hibás viselkedési módokat igyekszünk kezelni, a stressz hatásokat kompenzálni, a „segélykiáltásokat” meghallani, megérteni és a családokkal együttműködve megoldást keresni.

Mozgás

A legfontosabb egészségvédelmi terület. A mozgás az egészséges életmódra nevelés szerves része, attól elválaszthatatlan, a gyermek természetes szükséglete.

Alapfeladatunknak tartjuk a mindennapi mozgás lehetőségének megteremtését.

A torna a mozgásos játékok fejlesztik a gyermekek természetes mozgását, testi képességeiket, kedvezően befolyásolják a gyermeki szervezet növekedését, teherbíró képességét és az egyes szervek teljesítőképességét. Fontos szerepük van az egészség megőrzésében, megóvásában. Felerősítik és kiegészítik a gondozás és az egészséges életmódra nevelés hatását. A mozgáskultúra fejlesztése mellett segítik a térben való tájékozódást, a helyzetfelismerést, a döntést és alkalmazkodó képességet, illetve a személyiség akarati tényezőinek alakulását. Ebből következik, hogy a testi nevelés összetett, több területet felölelő, az egészséges életmód szokásainak megalapozását szolgáló feladat.

A mozgás megszerettetése az óvodai testi nevelésünk fontos feladata!

Feladatok:

- A gyermekek mozgásszükségletének kielégítése érdekében minden nap szervezünk kocogó-, fogó-, futójátékot.
- Megteremtjük a lehetőségét a változatos mozgásnak. Séták, kirándulások során, olyan környezetben, ahol lehetőség van, spontán és célszerű mozgás végzésére (fára mászás, ugrálás, futás, gyors gyaloglás, stb.), ezeket gyakoroljuk, így könnyebben elsajátítják.
- A hagyományápolás által a mozgásanyagban helyet kapnak a népi sportjátékok is.
- A tornaszoba és felszerelések adta lehetőségekkel nem csak testnevelés foglalkozásokon élünk, hanem a gyermekek igénye szerint is.
- Edzési lehetőséget minden évszak nyújt, őszel:szüretelési munkák, téli időszakban: szánkózás, csúszkálás, tavasszal, nyáron: kerékpározás, rollerezés, stb.

Levegőzés

(lég-, nap- és vízfürdőzés)

A szabad levegőn, a tágas területen megszűnhetnek a gátlások. Minden mozgásos játékot sokkal eredményesebben lehet megszervezni az udvaron, mint a csoportszobában.

Az udvaron való tartózkodás ideje alatt felváltva, körforgásszerűen nyújtunk lehetőséget a változatos játékokra, így: tornaszerűen való tornázás, énekes játékok, népies gyermekjátékok, stb.

Az évszaknak megfelelően a légfürdőzést napfürdőzéssel is párosítjuk. A gyermekek trikóban, rövidnadrágban, nyár folyamán fürdőruhában saraznak, pancsolnak.

A gyermekek mozgásigényének kielégítése, edzettségének biztosítása

A szervezeti kereteket, formákat (heti rend, napirend) úgy alakítjuk, hogy azok a természetes mozgásigény kielégítését, az egészséges életmód alakulását szolgálják.

Az edzettség alapjai a szervezett és szabad mozgás, a levegőzés, ezen belül (lég-, nap- és vízfürdőzés), mozgásszervi problémák javítása.

A változatos mozgásigény kielégítését szolgálja az udvarunk, a közlekedési park, a szánkózó domb.

Mozgásszervi problémák javítása, prevenció

Megelőzésük, javításuk nagyon fontos feladat. Óvodába kerüléskor felmérjük a gyermekek testi adottságait, rendellenességeit. Ha súlyos rendellenességet tapasztalunk, szakemberhez tanácsoljuk a gyermeket. Ha általunk javíthatónak találjuk, akkor az erre szakképesítést szerzett logopédus és mozgás terapeuta külön foglalkozik a gyermekekkel. A megelőzésre pedig a tornafoglalkozásokon, déli pihenés megkezdése előtt, igyekszünk odafigyelni, pl. lábujjtorna, mezit lábazás.

Az egyéb testi- és érzékszervi problémák esetében, állandó figyelemmel és segítséggel gondoskodunk a korrekcióról.

Várható eredmény az óvodáskor végére

- igényessé válnak saját maguk és környezetükre
- a higiéniai szokásokat megtanulják, betartják,
- figyelmeztetik egymást a hiányosságokra,
- megtapasztalják, megismerik az energiával való takarékoság fontosságát,
- tisztán étkeznek, közben kulturáltan viselkednek,
- megfelelően használják az eszközöket,
- igényükké válik a levegőzés, a mozgás,
- önállóan, megfelelő tempóban öltöznek, ki-begombolják ruhájukat,
- helyes életritmusuk kialakul
- óvodáskor végére edzetten és egészségesen készülnek az iskolai életre.

Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

1. Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül.

Mindezt szükséges, hogy

- a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék,
- az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze,
- az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, én tudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek,
- az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.

2. A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának) szokás- és normarendszernek megalapozása.

3. Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldről és családjához való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.
4. A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű szerepet tölt be.
5. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Programunk fontos kiinduló pontja, hogy a néphagyományőrzés az érzelmet kiváltó hatásából fakadóan az óvodai élet minden területén jelen van.

A megismerési folyamatot érzelmek kísérik. Az érzelmek jelzik a gyermeket ért hatások mikéntjét, egyben további értelmi aktivitásának motiváló erejévé válnak. Az érzelme-kifejezés egy része veleszületett. Később a gyermek utánzás útján megtanulja az érzelmeit kifejezni, és kezelni. Ezért is nagy a környezetben élők, az őt nevelők felelőssége.

Az óvodás gyermek legfőbb igénye az érzelmi biztonság.

Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés célja

- A gyermek biztonságérzetének megalapozásával, az önbizalom erősítése, a szocializálódás elősegítése.
- A gyermek az óvodapedagógusokban és az óvodában dolgozóknál társra, ha kell, természetes támaszra találjon.
- Az aktív érzékenység alapozása az emberi és természeti környezet hatásaira.
- A hagyományőrzés és természetóvás motiváló hatásának folyamatos éltetése.

A személyiség fejlesztés hatása

- Megismeri a közös alkotás örömét és múlt értékeit.
- Érzelmileg gazdagabbá, értelmileg fogékonyabbá válik.
- Felelősséget érez környezetéért.
- Megalapozódik benne a környezet és a haza iránti szeretet.

A gyermek érzelmi nevelése, és a szocializálódás megalapozása, az életre való felkészítés a szülőkkel közösen együttműködve, a családi háttér ismeretében, szokásaik tiszteletben tartásával végezzük.

Nagy hangsúlyt fektetünk a társas-közösségi szellem kialakítására, hiszen ez a meghatározója a gyermekek iskolai közösségbe történő beilleszkedésének is.

Csak és egyedül az érzelmekre épülő szeretetteljes magatartás biztosítja a gyermek számára az ismeretek befogadását, a szabályok, a különbözőség elfogadását, a szociális esztétikai és erkölcsi érzelmek fejlődését.

„ Csak az tanul meg szeretni, akit szerettek: az tud megtanulni másokat elfogadni, aki maga is átélte az elfogadottság élményét.” /Radnai Béla/

Feladataink az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés folyamatában

- Informálódás a gyermek családban betöltött helyéről (pl.: családdal való ismerkedés az óvodába lépés előtt, fokozatos átmenet biztosítása körültekintő szervezéssel, otthonosság érzésének kialakításával.)
- Türelmes, szeretetteljes, empátiás kapcsolat a beilleszkedés időszakában (egyéni igények elfogadása)
- Gyermekek társas szükségleteinek kielégítése.
- Közös élményekre épülő tevékenységek megszervezése.
- **A szülőkkel való rendszeres kapcsolattartás** és a tájékoztatás lehetőségének megteremtése (fogadó órák, szülői értekezletek, nyílt napok).
- **Sokszínű tevékenykedtető élettér** kialakítása.
- Személyes törődés az egyéni bánásmód elvének alkalmazása.
- **A gyermek testi-lelki szükségleteinek kielégítése** az életkori sajátosságokat figyelembe vevő szokásrend kialakítása.
- Szociális érzelmek fejlesztése: (erkölcsi tulajdonságok erősítése, elfogadás, segítségnyújtás, bátorság, stb.)
- **Intellektuális érzelmek fejlesztése**, élmények és eszközök biztosításával.

- **Erkölcsei érzelmek fejlesztése:** őszinteség, lelkiismeretesség, igazságosság, felelősségérzet, udvariasság, illemtudó viselkedés, jó-rossz felismerése, a gyengébb védelme.
- **Akarati tulajdonságok fejlesztése:** kitartás, feladattudat, szabálykövetés.
- A migráns családok életvitelének kultúrájának megismerésére a különbözőséget tiszteletben tartva.
- A csoportszokás- és szabály rendszerének kialakítása a gyermekek életkori sajátosságait figyelembe véve.
- Segítjük a barátságok alakulását csoporton belül és az óvoda társ csoportjaiban is.
- És értékeljük a gyermekekkel közösen a pozitívumokat és negatívumokat, formáljuk erkölcsi megnyilatkozásaikat.

Szocializálódást segítő nevelés célja

A „szocializálódás” fogalma: az egyénnek a környezetével való kontaktus teremtését, a közösségbe való beilleszkedését, valamint annak normái, szabályai és magatartásformái, elfogadását jelenti.

Az együttéléshez szükséges készségek, jártasságok formálása, amelyek által alapozódnak a szocializálódáshoz szükséges erkölcsi, akarati tulajdonság jegyek.

„Kiegyensúlyozott, boldog gyerek állapot” létrehozása.

Befogadás időszaka:

Az óvoda szem előtt tartja, hogy az óvoda elfogadása függ:

- a családtól (mennyire készítették fel a gyermeküket, milyen az anya-gyermek kapcsolat),
- az óvónők személyiségétől,
- a gyermek személyiségétől,
- a gyermek előzetes elválási élményeitől,
- a gyermek önállósági fokától.

Az óvoda figyelemmel van arra, hogy az elválás nehézségeit nem tudja teljesen kiküszöbölni. Ennek a nehézségnek a megjelenése törvényszerű, és a gyermek önállósági törekvésének a kielégítését szolgálja.

A befogadási időszak ütemezése, szervezése

Beiratkozáskor beszélgetés a szülőkkel, gyermekekkel.

A csoportszoba, az óvoda udvar megismertetése. Szülői értekezlet keretében: napi, óvodai élet bemutatása, átadás- beiratás körülményeinek megbeszélése, az óvoda szokásrendjének, házirendjének ismertetése, megismerése.

A szülő és gyermek részére biztosítjuk a személyes ismerkedést az óvoda dolgozóival, ismerkedő látogatás keretein belül. Családlátogatások alkalmával ismerkedés, közelebb kerülés a családok mindennapjaihoz.

A családdal való együttműködés (anyás beszoktatás), az óvodában töltött időtartam növelése, kedvenc játék behozásának lehetősége (alvási szokásainak figyelembevétele az érzelmi biztonság megteremtéséhez).

Kölcsönös bizalom megteremtése

- biztosítjuk a szülők betekintését az óvodai élet mindennapjaiba,
- a gyermeknek folyamatos érzelmi támogatást nyújtunk: testközelség, ölbeli játékok (népi mondókák), dalok ismételtetése a kölcsönös bizalom, biztonságérzet megalapozása.
- A gyermekek és migráns gyermekek-családok szociokulturális háttérének, életvitelének megismerése, szükség esetén együttműködés a speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.
- A differenciált bánásmód elvének érvényesítése, betartása.
- Néphagyományörzés és a jelesnapok- ünnepek által megalapozzuk a közösségi érzés fejlődését.
- Az egymásra odafigyelés- a szeretet kapcsolatok erősítik, hangsúlyozzák az elfogadás fontosságát.

Célunk, hogy a 3-6-7 éves életszakaszban biztosítsuk az érzelmi élet legfontosabb szakaszának, részének Az én-fejlődésének egészséges folyamatát.

Kiemelt feladatunknak tartjuk, hogy: a kisgyermekekre jellemző agresszív, önérvényesítő, önközpontú magatartástól, óvodáskor végére jussanak el a kezdeményező, kooperatív szociális magatartás, viselkedés szintjére. Segítjük a gyermek szociális érzékenységének

fejlődését, ugyanakkor én-tudatának alakulását, teret engedve az én-érvényesítő törekvéseknek is.

Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

1. Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása- beszélő környezettel, helyes minta és szabály közvetítéssel- az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van.
2. Az óvodai nevelés a gyermekegyéni érdeklődésére, kíváncsiságára – mint életkori sajátosságra -, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermekeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.
3. Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás – alkotóképesség – fejlesztése. Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermekek beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, fokozására a gyermekek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére nagy figyelmet fordítunk.

A beszéd által erősödik a gyermek biztonságérzete, növekszik tájékozottsága, gazdagodnak ismeretei. A helyes szép beszéd mélyíti érzelmeit, fejleszti esztétikai érzékét, előkészíti őt irodalmi élmények befogadására.

Az anyanyelv a néphagyományőrző programban kiemelt helyet foglal el. A mindennapok egyszerű szóbeli közlése megértésén túl hozzájárul, hogy a népi életmód szavai ne merüljenek feledésbe. A szókincsfejlesztés a praktikus intelligencia-alkítás egyedi jegyeket hordoz. A gyermek a nyelv elsajátítása során teljes személyiségében fejlődik, fejlesztődik.

Az anyanyelvi nevelés feladatai

- A gyermekek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése beszélő környezettel.
- A beszédészlelés, beszédértés, szóbeli emlékezet fejlesztése.
- Szókincs (relációs és általános) gyarapítása, szófaji gazdagság megalapozása.
- Folyamatos, összefüggő, tiszta beszéd, nyelvi kifejezőkészség kialakítása.
- Nyelvi készség (társalgási, vagy kontextusos és elbeszélő, vagy összefüggő beszéd) fejlesztése.
- Kommunikációs (verbális, nem verbális) jelzések felismerésének, használatának gyakorlása, egyéni bánásmód, differenciált fejlesztés alkalmazásával.
- Együttműködés a logopédussal és a családdal a megelőzés és a korrekció területén.
- A szociokulturális háttér figyelembe vételére épülő differenciált készség, készségfejlesztés megvalósítása.
- A nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó, valamint migráns gyermekek differenciált támogatása a magyar nyelv elsajátításában.
- A hátrányos helyzetből adódó lemaradások folyamatos kompenzálása,- a szegényes szókincs, alacsony beszédszínvonal, kifejezőmód, illemszabályok hiánya.

Az anyanyelvi nevelés személyiségfejlesztő hatása- sikerkritériumok:

- A gyermek a biztonságos, szeretetteljes légkörben anyanyelvét egésznap gyakorolja, fejleszti.
- A szokásörző tevékenységekhez fűződő kifejezések a gyakorlás során valódi tartalmat kapnak. Kifejezései magabiztossá válnak, ezt mutatják megnyilatkozásai is.
- Élményeit képes elmondani.
- A néphagyományörzés tevékenységei során megismert kifejezéseket, hasonló beszédhelyzetben alkalmazza.
- Ismerik a legfontosabb szavakat, mely környezetük tulajdonságait, cselekvéseit jelöli.
- Odafigyelnek társaik beszédére.
- Igénylik, hogy őket is meghallgassák.
- Figyelmük fejlődik, gondolkodásuk fogalmi szintre terelődik.

Értelmi nevelés megvalósulása

Az értelmi nevelés célja

A gyermekek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése a különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása.

Gyermekeink értelmi képességeinek alapozása, fejlesztése. A néphagyományok gazdag eszköztárával, az érzelmi hatások felerősödésével gondolkodásuk fejlesztése, ismereteik gazdagítása. Értékeik felfedeztetése, tanulás és a világ megismerése iránti igény felkeltése. Legyenek fogékonyak a jóra és szépre.

Az értelmi nevelés feladatai

- Az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem képzelet, gondolkodás) és a kreativitás fejlesztése.
- A gyermekek értelmi képességeinek fejlesztéséhez szükséges feltételek megteremtése.
- Néphagyományőrző tevékenységek szervezése, beillesztése a napi nevelőmunka folyamatába.

Anyanyelv és értelmi nevelés

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- Beszédük érthető, kifejező, összefüggő, a különféle élethelyzetekben használják az elvont kifejezéseket.
- Beszédfigyelmük kialakul, nyugodtan, figyelmesen végighallgatják a felnőtteket és társaikat.
- Koruknak megfelelően kialakult a pontos érzékelés, észlelés, képesek vizuális, auditív differenciálásra.
- Térbeli viszonyokat képesek felismerni és megnevezni.
- Az önkéntelen bevésés mellett megjelenik a szándékos bevésés is.

- Gondolkodásukra, a probléma megoldásra törekvés és kreativitás jellemző.
- Bátran és szívesen kommunikálnak a társaikkal és a felnőttekkel.
- A metakommunikációs jelzéseket használják, a környezetükben élő személyekkel jól kommunikálnak.
- Tudnak szemkontaktust teremteni és tartani.
- Az etnikai gyermekek is megértik, és helyesen alkalmazzák az óvodai élethez szükséges kifejezéseket, és képesek magukat megértetni.

Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése, fejlesztése

Programunk elkészítésénél figyelembe vettük a művelődési és közoktatási miniszter által kiadott 2/2005 (III.1.) OM rendeletét, a fogyatékkal élő gyermekek óvodai nevelésének irányelveit, mint alapdokumentumot, amely az egységes működéshez szükséges közös tartalmi elemeket határozza meg, s kiterjed a fogyatékkal élő gyermekek intézményes nevelésére is.

Helyi sajátosságainknál fogva az óvodánk a következő feladatokat tudja felvállalni:

- Óvodánk személyi és tárgyi feltételei **nem teszik lehetővé mozgáskorlátozott és súlyos érzékszervi fogyatékkal rendelkező gyermekek nevelését.**
- Az enyhe értelmi fogyatékos, beszéd fogyatékos, hallássérült, illetve magatartási zavarban szenvedő gyermekek **nevelését tudjuk biztosítani oly módon, hogy a fejleszhetőségről kikérjük a gyermek személyével kapcsolatos szakértői véleményeket (gyógypedagógiai,- orvosi,- pszichológiai vélemények).**
- Az Alapító Okirat szerint: Amennyiben a gyermekek fejlesztése nem járna eredménnyel, mindent megteszünk annak érdekében, hogy a gyermekek megfelelő szakemberek által működtetett intézménybe kerüljön. Ehhez kikérjük a Pedagógiai Szakszolgálat véleményét, javaslatát, és szakértelmük segítségével fejlesztjük a gyermekeket.
- A szociális körülmények miatt valamilyen **részképességben lemaradt** gyermekeket az egyéni differenciált bánásmód elvének alkalmazásával, mindennapos foglalkozás keretén belül fejlesztjük, illetve az egyéni fejlesztőpedagógus és logopédus, mozgásterapeuta csoportból kiemelten (szülői hozzájárulással) is foglalkozik a gyermekekkel.

Sajnos előfordulhat, hogy az óvodába érkező gyermekek egy részénél csak az idő múlásával jelentkeznek a másság jelei. Óvodai munkánk során éppen ezért kiemelt jelentősége van a gyermek **alapos megismerésének, a családi háttér ismeretének.**

Felméréseink szeptembertől kezdődően folyamatosak – írásos dokumentumon, nyomon követhetők.

A gyermekek fejlődésének nyomon követése

A 2011. évi CXC. köznevelésről szóló 41.§ (4) bekezdés c) pontja szerint az óvodának nyilván kell tartania a gyermekek óvodai fejlődésével kapcsolatos adatait.

A 20/2012 (VIII. 31.) EMMI rendelet 63.§ szerint az óvodának az óvodás gyerekek fejlődését folyamatosan nyomon kell követni, és azt írásban is szükséges rögzíteni.

Intézményünkben, saját kidolgozású és adaptált mérési, értékelési rendszert alkalmazunk, mely koherens az alapprogrammal.

Az óvodai tevékenységformák vizsgálatánál az alábbi feltáró módszereket alkalmazunk:

- megfigyelés közvetett módon,
- vizsgálatok: beszélgetés,
- a feldolgozó módszerek: megbeszélés a két kolléga és az egyéni fejlesztő között.

Részletesen, alaposan megismerjük a saját csoportunkba járó gyermekeket. A gyermekekről feljegyzéseket készítünk, melyhez Porkolábné Dr. Balogh Katalin által kidolgozott anamnézis és fejlettségmérő űrlapját vezetjük és a Gooudenough- féle rajzvizsgálatot.

Cél

A különleges gondozásra jogosultak, beilleszkedési zavarral, tanulási nehézséggel, és magatartási rendellenességgel küzdő gyermekek fejlesztése.

Feladataink, elveink az integrációs nevelés folyamatában

- A család alapos ismerete a szociokulturális háttér feltárása, megismerése.
- Kapcsolat felvétel a bölcsödével, szükség szerint a gyermek orvosával, védőnőjével (magatartásbeli problémák esetén).
- Differenciált egyéni bánásmód elvének alkalmazása a pedagógiai munka folyamán.

- Pozitív érzelmi viszony kialakítása a szülőkkel,- megértetve velük segítő szándékunkat.
- A különbözőség elfogadását minden dolgozónknak elvként kell kezelnie és pozitív példaként kell biztosítani szülők és gyermekek számára egyaránt.
- A beiskolázási feladatoknál minden szükséges esetben kérjük a Pedagógiai Szakszolgálat segítségét.
- A gyermeket a fejlettségéhez mérten kell fejleszteni, rendszeres logopédiai és fejlesztőpedagógiai ellátást biztosítunk.
- Részképesség kieséssel, valamint beilleszkedési zavarral, magatartási rendellenességgel, tanulási nehézséggel küzdő gyermeket a csoportlétszám meghatározásánál két gyermekként kell figyelembe venni.

A fejlesztés hatása

- A gyermekek önmaguk fejlettségi szintjéhez képest fejlődnek és megkezdhetik iskolai tanulmányaikat a kis létszámú, illetve a normál első osztályban.
- Szükség esetén szakértői bizottság dönt a gyermek iskoláztatásának módjáról.
- Nagyon fontosnak tartjuk a szülőkkel való jó kapcsolat kialakítását, magatartását és erősítését.
- Rendszeres tájékoztatást adunk a gyermek fejlődéséről.
- A problémás gyerek esetén (magatartás zavar, részképességben való lemaradás, stb.) egyéni fejlesztést is javasolunk.

A probléma jellegétől függően igyekszünk megtalálni azt az intézményt (Gyermekjóléti Szolgálat, Családsegítő Szolgálat, Gyámügyi Iroda, gyermekorvos, védőnő, stb.), mellyel együttműködve a leghatékonyabban megoldható a probléma, illetve megelőzhető a súlyosabb helyzet kialakulása.

Gyermekvédelmi munka az óvodában

„ A gyermek számára a világ megismerhetetlen, még nincs tisztában önmagával, még segítséget vár és kap,- addig a gyermek védelme KÖTELESSÉG.”

A gyermek védelméről szóló 1997.évi XXXI. törvény 2.§ (3) bekezdése értelmében:

„A gyermek családban történő nevelkedését segítő ellátást a gyermek és családja helyzetéhez, szükségleteihez igazodóan kell nyújtani.”

Gyermekvédelmi munkánk célja

Esélyegyenlőség biztosítása minden gyermek számára!

Az esélyegyenlőség megvalósításának alapfeltétele a diszkriminációmentesség, szegregációmentesség és a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek oktatási és társadalmi integrációjának biztosítása és előmozdítása, különös tekintettel az esélyteremtésre.

A Magyar Köztársaság Alkotmányában meghatározott művelődéshez való jog, esélyegyenlőség alapján való gyakorlásának biztosítása, a lelkiismereti meggyőződés szabadságának és a vallásszabadságnak, a hazaszeretetre nevelésnek a közoktatásban való érvényesülése a nemzeti és etnikai kisebbségek anyanyelvi oktatáshoz való jogának megvalósítása, a tanszabadság és a tanítás szabadságának érvényesítése, a gyermekek, tanulók, szülők és a közoktatásban foglalkoztatottak jogainak és kötelességeinek meghatározása, továbbá korszerű tudást biztosító közoktatási rendszer irányítása működtetése.

Gyermekvédelmi feladatunk óvodapedagógusként

Figyelemmel kísérjük, hogy kik azok a gyermekek, akik más körzetből érkeztek.

Figyelemmel kísérjük, a leendő iskolások mulasztását és figyeljük a leendő iskolások iskolaérettségét, ha szükséges felvesszük a kapcsolatot a megfelelő szakszolgálattal, de előtte informálva az intézmény vezetőjét. Az ok nélkül sokat mulasztó gyermekek szüleit hivatalos levélben kérjük a mulasztás igazolására. Az intézmény vezetője megteszi a szükséges intézkedéseket.

A rászoruló gyermekek részére, keressük a hatályos jogszabályi megoldások általi segítségnyújtási lehetőségeket. A legfontosabb feladatunknak azt tartjuk, hogy szinte napra

készen ismerjük a reánk bízott gyermekek családi, és szociokulturális hátterét. A megszerzett információkat diszkréten, tapintattal kezeljük.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi LXXXI. Tv. 67/A.§ (1)-(2) bekezdésében foglaltak szerint:

- **hátrányos helyzetű gyermek (HH):** „Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:
 - a) a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családba fogadó gyámról - önkéntes nyilatkozata alapján - megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,
 - b) a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családba fogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §- a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,
 - c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.”
- **halmozottan hátrányos helyzetű (HHH):** „(2) Halmozottan hátrányos helyzetű
 - a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az (1) bekezdés a)- c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,
 - b) a nevelésbe vett gyermek,”
- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvényben szabályozott eljárásban tett önkéntes nyilatkozata szerint- óvodás gyermek esetén a gyermek három éves korában. Halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek is, akit tartós nevelésbe vettek.

- **Sajátos nevelési igényű gyermek (SNI):** az aki, a szakértői rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján: testi,- érzékszervi,- értelmi fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, pszichés fejlődési zavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott (pl.: dyslexia, dysgraphia, dyscalculia, autizmus, kóros hyperkinetikus vagy aktivitás zavara van.)
- **Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek (BTM):** az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.
- **Kiemelten tehetséges gyermek:** az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik.

A játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze.

A játék által szinte észrevétlenül tanul a gyermek, hiszen az életben előforduló eseményeket kipróbálhatja, leutánozhatja, s ez által, új ismeretekre tesz szert.

Az óvodai építő és konstrukciós játéktárunkat fokozatosan felújítjuk. Sokat játszunk a gyermekekkel, főleg társas és memória játékokat, de az építő- konstrukciós játékokba is szívesen bekapcsolódunk. Különösen kedveljük a szerep játékokat, melyek játszása során minden alkalommal a fejlesztő hatásuk mellett, közelebb hozzák egymáshoz a gyermekeket és felnőtteket egyaránt.

Célunk és feladatunk

A játékhoz szükséges nyugodt légkör biztosítása, ezzel az elmélyült játék feltételeinek előkészítése. Az optimális játéktér biztosításával csökkentjük a konfliktusok kialakulásának lehetőségét. Lehetőséget teremtünk minél több játékfajta azonos időben történő játszásra.

A játékfajták megjelenési szintjei

Gyakorlójáték

3-4 éves korú gyermekek kedvelt játéka, ahol húzható, tolható, öltöztethető, rakosgatható játékszerekkel azonos mozgás ismételtetése az öröm forrása.

Ez a korosztály még igényli a felnőttekkel való együtt játszást. Ezt az együttjátszást használjuk ki anyanyelvi nevelésre is, ahol a tárgyakat megnevezzük s a velük való mozgásokat is.

5-6-7 éves korú gyermekekkel hasonlóan játszunk, mint a kicsinyekkel, de segítjük őket abban, hogy gyakorló játékuk szerepjátékká fejlődjön.

Szerepjáték

Nevelési szempontból a leggazdagabb nevelési lehetőséget nyújtó játékfajta.

3-4 éves korú gyermekek elsajátítják a játékszerekkel és az együtt játszással kapcsolatos elemi szabályokat. Kis csoportokban játszanak, önállóan megkeresik az eszközöket és egyszerű cselekvéseket, kapcsolatokat eljátszanak./állatok hangjának, mozgásának utánzása/

4-5 éves korú gyermekeknél kialakul az együtt játszás, az igényes, főleg a szerephez való kötődés. Már képesek a cselekvések összehangolására, közös játékok megszervezésére.

5-6-7 éves korú gyermekek már elfogadják játszótársaik elgondolását a játékkal kapcsolatosan, alkalmazkodnak a játék szabályaihoz, vállalják a kevésbé érdekes szerepeket is, tudják a játékot vezetni is.

Építő, konstrukciós játék

3-4 éves korú gyermekek építményeket hoznak létre, s közben megnevezik az eszközöket.

4-5-6-7 éves korú gyermekek a játékelemekből már játékszereket is képesek készíteni. Ehhez a játékfajtaához különböző színes műanyag, fa, fém építőelemek, kirakók állnak rendelkezésükre.

Szabályjátékok

3-4 éves korú gyermekek számára olyan szabályjátékokat alkalmazunk, amelyek a gyermekek mozgásigényét kielégítik, szabályaik egyszerűek.

4-5 éves korú gyermekeknél a mozgásos játékokon kívül az értelmi képességeket fejlesztő játékokat is alkalmazunk.

5-6-7 éves korú gyermekeink esetében a nagyobb ügyességet, és szellemi erőfeszítést igénylő játékokat tervezünk.

Dramatizálás, bábozás

A gyermekek irodalmi alkotásokat szívesen dramatizálnak, elbáboznak. Ezért ezt a tevékenységet gondosan elő kell készíteni, megtervezni. Minden csoport rendelkezik a bábozáshoz, dramatizáláshoz szükséges eszközökkel.

Udvari játéklehetőségek

Az udvari játéklehetőségeknél főként azon népi játékokat részesítjük előnyben az éves tervezés során, melyek párbeszédesek is és mozgásosak is. Ezeket kedvelik a gyerekek, és jól szolgálják az anyanyelvi nevelést, és a hagyományőrzést is.

Összegezve

Gyermekeink az óvodáskor végére a megfelelő irányítás és feltételek mellett, fejlettebb mozgáskultúrával, értelmi képességekkel, megfelelő szókinccsel válnak iskolaéretté.

Tanulás

Az óvodában a tanulás folyamatos, melynek feltétele a gyermekek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás lehetőségének biztosítása.

A tanulás lehetséges formái óvodánkban

- Az utánzásos, minta-, és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás.
- A spontán, játékos tapasztalatszerzés.
- A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés.
- Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés.
- A gyakorlati probléma- és feladatmegoldás.
- Az óvodapedagógus által kezdeményezett foglalkozásokon megvalósuló tanulás.

A tanulás a nevelési célok érdekében spontán és szervezett tevékenység. Célja nem csak az ismeretek bővítése, hanem a képességek fejlesztése is.

A valódi tudás az, amit a gyermek maga fejt meg és cselekvésen keresztül sajátít el. Ennek érdekében fontos, hogy minél több tapasztalathoz jusson, élményeket élhessen át, és

természetes kíváncsiságát kielégíthesse. Mi óvodapedagógusok az ismeretek tapasztalati úton történő megszerzéssel segítjük hozzá a gyermekeket. Megteremtjük annak lehetőségét, hogy a gyermekek a játékon, a (nép) művészeteken, az alkotó munkán, saját tevékenységén keresztül szerezhessen meg azokat az élményeket, amelyek megnyitják, és ébren tartják benne a vágyat a környező világ megismertetésére, a tanulás örömeinek átélésére.

Az óvodai élet során a tanulás a gyermeki tevékenység észrevétlen velejárója. A „valamit megtanulás” a gyerek részéről spontán folyamat, a „valamit megtanítás” az óvónő részéről tudatos, célszerű tevékenység, a tanulási képességek megalapozása.

A szociális és intellektuális tanulási képességek fejlődését az óvoda felerősíti. Ennek elsődleges színtere a játék, valamint az óvoda valamennyi tevékenységi formája. Ehhez társulnak a szervezett tanulási lehetőségek, az óvónő által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés.

A gyermeki tanulás az óvodai élet összetett tevékenységrendszerben jön létre.

Programunk a hagyományos tevékenységformákat a hagyományőrzéssel gazdagítja.

A szervezett tanulás területei

- mese, vers, dramatikus játék - irodalmi nevelés,
- ének-zene, énekes játék, tánc – zenei nevelés,
- mintázás, kézimunka, rajzolás – vizuális nevelés,
- környezet tevékeny megismerése – környezeti nevelés,
- tér, mennyiség, forma – mennyiségi és formai összefüggések,
- mozgás, testedzés – testi nevelés.

Szervezett tanulás munkaformáinak alkalmazása

KORCSOPORT	KÖTÖTT	KÖTETLEN	MIKRO- CSOPORTOS	EGYÉNI
Kiscsoport 3-4 éves		Ének-zene énekes játék, tánc Mese, vers, dramatikus játék Környezet tevékeny megismerése Mintázás, kézimunka, rajzolás		

Középső csoport 4-5 éves		Ének-zene énekes játék, tánc Mese, vers, dramatikus játék Környezet tevékeny megismerése Mintázás, kézimunka, rajzolás		
Nagy csoport 5-6-7 éves		Ének-zene énekes játék, tánc Mese, vers, dramatikus játék Környezet tevékeny megismerése Mintázás, kézimunka, rajzolás Környezet mennyiségi, formai összefüggései	Környezet tevékeny megismerése Környezet mennyiségi, formai összefüggései	

A szervezett tanulás időtartamát az érdeklődés, az életkor határozza meg. A komplex foglalkozásoknak nincs meghatározott időpontja, a délelőtti időszakban bármikor megvalósíthatók.

A gyermekek tevékenységének szervezése

1. A nevelés – tanulás tervezése

A tudatos, tervszerű nevelőmunka alapja az óvónők tervező munkája. A tervezés során is a nevelés és a tanulás komplex egységet alkot. Az óvónők által elképzelt fejlesztést a gyermekek által kezdeményezett ötletek egészítik ki.

2. A tevékenységek tervezése

Az egész éves fejlesztési programot az éves terv tartalmazza. A részletes, kidolgozott tervezést heti ütemterv foglalja magába. Tartalmazza a nevelő – fejlesztő munka vázát, valamint helyet biztosít a gyermekek spontán kezdeményezésének.

Terjedelme az óvónő módszertani szabadságának függvénye.

Feladatunk

- biztosítjuk az ismeret- és tapasztalatszerzésre lehetőséget a nap folyamán,
- a gyermekek megismerő, tapasztalatszerző, fejlesztő tevékenységét komplexen, projekt módszert alkalmazva valósítjuk meg,
- kialakítjuk az utánzásos minta és modellkövetéses magatartást és viselkedéstanulást,
- építünk a spontán játékos tapasztalatszerzésre, és minél több megismerési szituációt szervezünk a szabadban,
- kialakítjuk a gyerek feladattudatát,
- biztosítjuk a tanulás képességfejlesztő hatásának érvényesülését,
- használjuk az egész életen áttartó tanuláshoz nélkülözhetetlen képességek, készségek és kompetenciák fejlesztését szolgáló programcsomagok elemeit,
- differenciáltan értékelünk,
- kielégítjük a gyermek tevékenységvágyát,
- tervszerűen, tudatosan dolgozzuk fel az ismereteket,
- biztosítjuk a változatos tevékenységeket, melynek során ismereteket szerezhetnek természeti, társadalmi környezetükről,
- gondot fordítunk a már elsajátított ismeretek, jártasságok, készségek állandó gyakorlására illetve az új ismeretekbe való beépítésére,
- rendszerezzük és bővítjük a gyermek spontán szerzett tapasztalatait, a gyermeki kérdésekre válaszolunk,
- fejlesztjük a gyermekek értelmi képességeit:- valóság-hű észlelés,
 - figyelemösszpontosítás,
 - valósághoz közelítő emlékezet
 - reprodukív képzelet
 - problémamegoldó és kreatív gondolkodás,
 - alakuló formai gondolkodás
- kielégítjük a gyermekek megismerési vágyát, kíváncsiságát, sokoldalú érdeklődését,
- olyan szituációkat teremtünk, amelyekben a gyermek megismerheti a felfedezés, rácsodálkozás a kutatás örömeit,
- fejlesztjük a gyermek kitartását, önállóságának, figyelmének pontosságát,

- a módszerek megválasztását a gyermekek életkori sajátosságához, érzelmi állapotukhoz, érdeklődésükhöz és kíváncsiságukhoz igazítjuk,
- a módszerekben a játékosság, a tevékenykedtetés, tapasztalatszerzés kapja a fő szerepet,
- a gyermekek sok buzdítást, dicséretet, megerősítést kapnak munkájukhoz, a reális önértékelést megtartva.
- arra törekszünk, hogy minden gyermek minden nap kapjon valamilyen pozitív megerősítést,
- feladatunk a 6 éves koruk után óvodában maradók tehetséggondozása, elmaradás okának kiküszöbölése.

Munkajellegű tevékenységek

A munka jellegű tevékenységek a személyiségfejlesztés fontos eszközei, mely a játékkal sok vonatkozásban azonosságot mutat.

A néphagyományőrző életmód tevékenységei gazdagítják a gyerek cselekvési lehetőségeit. A természetközelségben a természetes anyagok használata során, a rendszeresen visszatérő munkálatok ráébresztik a gyermeket, hogy az emberi élet velejárója egy- egy adott cselekvéssor. A gyermek utánzási vágyából fakad, hogy a környezetében látott felnőtt munkacselekvéseket játékában utánozza. A gyerek a gyerekméretű, valóság-hű eszközökkel is „mintha” cselekvést végez, játszik.

Ez a fajta cselekvés, ha rendszerességgel tér vissza, és az egyén, a környezet, a közösség javát szolgálja, munkajellegű tevékenységgé válik. Mozgatója a gyerek aktivitási vágya és a felnőtt megerősítő, dicsérő értékelése.

Célunk és feladatunk

- A munka jellegű tevékenységek iránti pozitív viszony kialakítása.
- Saját szűkebb és tágabb környezetük rendben tartása.
- Kitartásra serkentés, felelősség- és kötelességtudat erősítése.
- A munka eredményének megbecsülésére való nevelés.
- Az egyes célirányos tevékenységek során ismeretek nyújtása.

Az óvodai csoportokban alkalmazott munka jellegű tevékenységek

Önkiszolgálás

Testápolás

Öltözködés

A gyermekek személyes holmijának megóvása, rendben tartása.

Naposi munka

Étkezések /terítés/

Teremrendezés és ennek ellenőrzése.

Eszköz előkészítés.

Közösségért végzett munka

A környezet rendben tartása.

Segítségnyújtás a társaknak és a kicsinyeknek.

Üzenetek közvetítése.

Növények és kisállat gondozás.

Alkalmi munkák, feladatok

Ajándékkészítés, dekorálás.

Várható eredmény az óvodáskor végére

- Munkavégzésében pontos, megbízható, igényes.
- Szívesen segít a felnőtteknek és társainak.
- Munkavállalása önkéntes és önálló.
- Szívesen vállalnak egyéni és közösségért végzett megbízásokat, és azokat felelősséggel teljesítik.
- Kitartóan, aktívan tevékenykednek, munkatempójuk különbségei ellenére képesekké válnak az együttműködésre, szociális magatartásuk (kivárási, tolerancia) a közösségi kapcsolataikat pozitívan befolyásolják.
- Munka jellegű tevékenységeiket a felelősségérzet, a feladattudat és a kitartás jellemzi.
- Képesek - életkori szinten,- saját személyükkel kapcsolatos feladatok ellátására.
- Kialakul a környezet rendjének, megtartásának, megóvásának, gondozásának igénye.
- Kialakul az iskolakezdéshez a testi, lelki, és szociális érettség.

Egyéb szolgáltatások

Logopédia:

Speciális fejlesztés beszédhibás gyermekek részére heti 10 órában, ingyenes, előzetes felmérés előzi meg a részvételt.

Egyéni fejlesztés:

Speciális fejlesztés részképesség zavarokkal küzdő gyermekek részére.

Játékos szlovák nyelvű foglalkozások:

Az óvodás gyermekek számára a délelőtti időszakban, 20-30 perces játékos nyelvtanulást biztosítunk, napirendbe beépítve. A részvétel önkéntes és ingyenes.

Hitoktatás:

Az óvoda a délelőtti órákban, heti egy alkalommal biztosít helyet a hitoktatás számára. A hitoktatáson való részvétel ingyenes és önkéntes.

Tiszteletben tartjuk a szülők világnézeti, vallási meggyőződését. Lehetővé tesszük, hogy a gyermekek az egyházi személy által szervezett fakultatív hitoktatásban részt vegyenek.

Kirándulás:

A gyermekek részére, évente egy- két alkalommal távolabbi helyekre, kirándulást szervezünk.

Gyermek néptánc:

Heti egy alkalommal, a délutáni időszakban, néptánc tanítást tartunk a gyermekek számára.

A részvétel önkéntes.

Néphagyományőrzés a nevelés folyamatában

„ A néphagyomány ápolása ebben az életkorban kétszeresen indokolt. Egyrészt, mert a gyermek ugyanolyan észrevétlenül tanulja meg a mondókákat és gyerekdalokat, mint az anyanyelvét, és amikor a gyermek dallamokat énekel, vagy komponál, játékos dallamalkotása a magyar nyelvi, illetve zenei sajátosságoknak felel meg. Másrészt, mert a néphagyomány a zenét a szöveg és dallam tökéletes egységében tárja a beszélni tanuló gyermek elé.”

(Forrai Katalin)

A népi kultúra minden területe értékhordozó, megőrzése és átadása közös feladat, amiben az intézményi nevelésnek nélkülözhetetlen szerepe van.

A néphagyományőrzés célja

A világ megismerése, a népi kultúra maradandó értékeinek átadása, azok őrzése, éltetése, megbecsülése, a magyarságtudat formálása, a környezet és a haza iránti szeretet érzésének megalapozása.

A néphagyományőrzés feladata

- A népszokások eredetének pontos ismerete.
- A szülőföld szépségeinek megláttatása a népi kultúra maradandó értékeivel.
- Tapasztalatszerzéshez, ismeretnyújtáshoz a természet adta sokféle anyag lehetőségeinek felhasználása.
- A jeles napokhoz, ünnepekhez fűződő népszokások, mondókák gyűjtése, a gyermekek életkori sajátosságait figyelembe véve.
- Idegen (népies) szavak használata, alkalmazása, magyarázata a nevelés folyamatában.
- Az ünnepek jelentőségének kiemelése, megérettetése a rákészülés megszervezése.
- Névnapok, születésnapok hagyománnyá alakítása.
- Népi időjósítások megismerése.

Népi kultúránkat ápolni, szívvel és szeretettel megőrizni az elődeinktől ránk maradt emlékeket, mindannyiunk kötelessége!

Az óvodában játszható népszokások

A népszokások kiválasztását, az évszakok változásai, a gyermekek életkori sajátosságai, az évente visszatérő naptári ünnepek határozzák meg. Fő célunk a népszokásoknál a játékosság és a népi játékok éltetése.

Népszokásaink

Az őszi szokásai

- **Szőlőőrzés** - énekes játékok,
- **Szent Mihály napja** - vásári játék, kikiáltók, énekes játékok, zenehallgatás,
- **Szüret az óvodában** – szüretelés, énekes játékok, mondókák, tánc, zene.

A tél szokásai – karácsonyi ünnepkör

- **Ádvent** – készülődés a karácsonyra, adventi koszorú készítése, a várakozási gyertyák meggyújtása, óvoda és csoportszobák hangulati díszítése, zenehallgatás.
- **Szent Miklós napja** – Mikulás érkezése az óvodába. Mikulás dalok, versek, mesék.
- **LUCA – napja december 13.** – mondókák, énekek, Luca- napi búza ültetés.
- **Karácsony** – csoportokban ünnepség, karácsonyi dalok, versek, köszöntők, Betlehemes játék, karácsonyfa díszítés, zenehallgatás.
- **Farsang** – vidám, jelmezes felvonulás az óvodában, mulatozás,

Tavaszi ünnepkör szokásai

- **Húsvét** - tojásfestés, húsvéti köszöntők, énekek, versek, locsolkodás.
- **Pünkösöd** – májusfaállítás, énekek, játékok.

A nyári szokásai

- **Augusztus 20.** – Az új kenyér ünnepe
- **Lakodalmas** – énekes játékokból összeállítás.

A gyermekek életéhez kapcsolódó szokások:

- **Születésnap** – kívánság szerinti vagy köszöntő ének, gyertyagyújtás, zenehallgatás.
- **Névnap** – jókívánságok, köszöntők,
- **Anyák napja** – köszöntők, népi mondókák, ölbeli játékok.
- **Évzáró, ballagás** – versek, dalok, játékok, dramatizálás.

*„Kerek egy ég alatt, kerek egy istenfű,
Kerek istenfűnek szép tizenkét ága,
Szép tizenkét ágnak ötvenkét virága,
háromszázhatvanöt levele.
Mindenki ismeri és mindenki látja
Mégsem tudja senki, hogy mi is ez a fa.”
/népköltés/*

Dolgos hétköznapok jeles napjai		
Hétköznapok jeles napjai	Néphagyomány szerinti jelentése, tartalma	Kapcsolódó téma
Kisasszony napja	Költöző madarak útnak indulása	Költöző madarak
Mihály napja	Gazdasági évforduló	Állattartás, állatok
Mindenszentek	Halottakra emlékezés	Család
Márton napja	Lúdvágások kezdete	Házi szárnyasok
Erzsébet, Katalin	Időjárás, tollfosztás kezdete	Időjárás megfigyelés, tollfosztók beindítása
András napja	Advent kezdete	
Mátyás napja	Időjárásjóslás	Téli időjárás megfigyelés
Sándor, József, Benedek	Időjárásjósló napok	Tavaszi kezdete
Szent György nap	Szabadban történő legeltetés kezdete	Ismerkedés a háziállatokkal
Fagyos szentek	Időjárás jósló	Tavaszi időjárás megfigyelése
Péter, Pál	Aratás kezdete	Szalmagyűjtés, nyári munkák megfigyelése
Szent István napja	Új kenyér ünnepe	Süteménykészítés, kenyérsütés

Dolgos hétköznapok jeles tevékenységei		
Hétköznapok jeles tevékenységei	Néphagyomány szerinti jelentése, tartalma	Óvodai megvalósítás
Szüret	Őszi munkák	Különböző gyümölcsök, termékek szüretelése, Must készítés folyamata
Kukoricafosztás	Közös fosztások	Ismerkedés a terményekkel
Tollfosztás	Kacsa-, libatoll tépése	Tollak gyűjtése, tollfűjás
Fonózás	Asszonyok téli elfoglaltsága	Szövőkereteken szövések gyakorlása, Körmöcskésés, Énekelgetés, Dramatikus játékok
Vásár	Falvak jelentős árukereskedése	Mesterségek, foglalkozások

Óvodai élethez kapcsolódó jeles napok (Nincs néphagyományos tartalma)	
Óvodai élet jeles napjai	Ünneplés módja
Születésnap	Csoporton belül, dallal, verssel, süteménnyel
Névnap	Csoporton belül
Idősek napja	Idősek köszöntése
Nőnap	Fiúk megajándékozzák a lányokat
Gyermeknap	Kirándulások, ügyességi játékok
Anyák napja	Édesanyák köszöntése
Évzáró, ballagás	Csoportonként eltérő

Ünnepléssel párosuló jeles napok, ünneplés módjai		
Ünnepléssel párosuló jeles nap	Néphagyomány szerinti jelentése, tartalma	Ünneplés módja
Advent	Karácsony előtti várakozás	Karácsonyi készülődés, Adventi koszorúkészítés
Luca napja	Gonoszűző, dologtíltó nap	Jókívánságok, Párjósulás, Luca-búzaültetés
Mikulás	Gyermekek ajándékozása	Ajándékozás
Karácsony	Jézus születése	Karácsonyi ünnepség, Betlehemezés, Pásztorjáték
Vízkereszt	Három királyjárás	Karácsonyfabontás. Újévi jókívánságok
Farsang	Maskarázás, vigalom, tél búcsúztatása	Farsangi multság, tréfás mondókák énekelgetése Jelmez, álarckészítés
Március 15.	Nemzeti ünnep	Katonás játékok, Kokárda, zászlókészítés, Lányoknak párta, fiúknak csákó, kard, pajzskészítés
Húsvét	Jézus feltámadásának ünnepe	Locsolkodás, Tojásfestés
Pünkösöd	Szentlélek eljövetele	Pünkösödölés, Ügyességi játékok gyakorlása Májusfaállítás, vásár
Lakodalmás	Élet fordulójának ünnepe	Lakodalmás játékok

Környezetvédelem jeles napjai, témái		
Természetóvó jeles nap ideje	Ideje	Kapcsolódó téma
Állatok világnapja	Október 4.	
Víz világnapja	Március 22.	
Föld napja	Április 22.	Óvodaudvar szépítése, virágültetés
Madarak és fák napja	Május 10.	

Verselés, mesélés

A gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének, fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi én konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat. A mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világvilágának kialakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A tárgyi világot is megelevenítő, átlelkesítő szemléletmódja, és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világvilág, csodákkal é átvaltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre. A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett, intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája. A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja. A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme. Az óvodában a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi – a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

Gyermekeink tőlünk, óvodapedagógusoktól szeretik hallgatni az ismert mondókákat, verseket, meséket, gyakran maguk is ismételtetik a már ismerteket. Szokásunkká vált a mindennapos mesélés mely nagyban segíti a gyermekek szókincsének bővítését, és a dramatikus játékok lehetőségét.

Célunk és feladatunk

Az évszakoknak és az óvodásaink életkorának megfelelően kiválasztani az irodalmi anyagot. Az irodalmi műveken keresztül a népi kultúra hagyományainak, értékeinek átörökítésére törekszünk. Erősítjük gyermekeink pozitív érzelmeit az irodalmi élmények nyújtásával, és a könyv használatának előtérbe helyezésével. Az irodalmi műveken keresztül alapvető erkölcsi normákkal ismertetjük meg gyermekeinket.

Más népek, országok létezésének tudatosítása- a másság elfogadtatása. A verselések, mesék dramatizálása során szóbeli emlékezet fejlesztése, gondolkodási műveletek gyakorlása.

Gyermekműsorok, előadások, színházlátogatások, könyvek, folyóiratok használata.

Néphagyományőrzés és az óvodai irodalmi nevelés összekapcsolása

A néphagyomány-ápoló óvodai programnak a mese, vers, mondóka anyag zömmel a népköltészet tárházából származik. A gyermek érzelmein át, épülnek be ízlésvilágába, alapozzák meg „kulturális anyanyelvét”.

A programunk specialitásából adódóan nagy hangsúlyt kap a mindennapi élet hagyományaihoz, szokásaihoz, jeles napjaihoz, a természet változásaihoz kapcsolódó mondókák, mesék, szólások, közmondások, találós kérdések és dramatikus játékok megismertetése, gyakorlása, hangulatok újraélesztése.

A mese, vers, dramatikus játékok az emberi kapcsolatokra építve tanítanak, erkölcsi tartalmuk van, belső indulati élményeket közvetít.

Az óvodáskorú gyermekek verse elsősorban a népi mondóka, amely mozgással kísérhető. Ezen, mozgásos játékok is fejlesztik a mozgáskoordinációt, egyensúlyérzéklet, a ritmusérzéklet, erősítik a közös élményt.

Népi mondókák segítségével tisztítható a magán- és mássalhangzók helyes ejtése. Fontos szerepük van óvónő- gyermek, gyermek-gyermek közötti érzelmi kötődés megszilárdításában.

A rosszkedvű gyermeket egy höcöggetővel, lovagoltatóval, ringatóval lehet leghamarabb megvigasztalni.

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére

- Ismerik, és önállóan alkalmazzák a nyelvi kapcsolatteremtés elemi szabályait.
- Mondanivalójukat, érzelmeiket érthetően, nyelvtanilag helyesen fejezik ki.
- Képesek felidézni egy-egy ismert mese, történet legjellemzőbb momentumait.
- Önállóan használják a mindennap elhangzó kéréseket, köszönéseket, az utasításoknak megfelelően cselekszenek.
- Önállóan mondanak rövidebb-hosszabb verseket, rigmusokat.
- Megjegyeznek 10-14 mondókát, 6-8 verset és 10-15 mesét.
- Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak a maguk és társaik szórakoztatására.
- Képesek saját vers és mesealkotásra, összefüggő mese, történet kitalálásra, annak mozgásos megjelenítésére, kifejezésére.
- Elkezdett történeteket fantáziájuk segítségével folytatni tudják.
- A metakommunikációs jelzéseket használják, a környezetükben élő személyekkel jól kommunikálnak.
- Szívesen nézegetnek könyveket, vigyáznak az épségükre.
- A térbeli irányokat, viszonyokat, illetve verbális kifejezéseket helyesen használják.

A gyermek, irodalmi nyelve a népmesékből, népköltészetből táplálkozhat a legjobban. A népmese sok mindenre megtanítja a gyermeket, a mesén keresztül tudatosodik benne a jó és a rossz.

A népmesék az életre készítik fel, segítenek a világ, az emberek megismerésében, lelki problémák leküzdésében, erkölcsi normák formálásában. A népköltészetben túl a mai magyar költők, írók gyermekek számára írt versei, elbeszélései is helyet kell, hogy kapjanak az irodalmi nevelésben. Fontos az igényes anyagválasztás, az egyensúly megteremtése.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A gyermekek éneklési és ritmus- halláskészsége óvodánkban jó. Az óvodapedagógusok felkészültsége, készsége, hozzáállása pozitív a zenei neveléshez.

A zenei nevelés alapvető feltételeinek megteremtésén túl, a gyermekektől megkívánjuk a tiszta éneklést, az esztétikus mozgást, közben fejlesztik zenei alkotókedvüket és sokféle formában élményhez juttatja őket. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermekek felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét a közös éneklés örömét.

Célunk és feladatunk

Az érzelmekre hatva fejleszteni gyermekeink zenei hallását, ritmusérzékét, zenei emlékezetét. Célunk és feladatunk továbbá a népi énekek, népi gyermekjátékok dalainak megismertetése évszakokhoz kapcsolódva.

Az ének, zene, énekes játékok óvodánkban

- Az óvodai csoportok dalanyagát, évszakokhoz kapcsolódva az ÉNO és Törzsök Béla gyűjtemények segítségével készítjük el. Figyelünk arra is, hogy a dalok anyagában legyenek ünnepi és alkalmi dalok, és a dalokhoz kapcsolódjanak változatos játékformák.
- A zenehallgatásban szlovák, magyar és más népek dalai, énekes és hangszeres műzene, népdalok figyelmes hallgatása.
- A magasabb és mélyebb hangok megkülönböztetése térben mutatással, éneklés közben a dallamvonal rajzolása a levegőben.
- Szöveges motívumok visszaéneklése változatos dallam-és ritmusfordulatokkal.
- A halk és hangos fogalom pár megértése, alkalmazása egyénileg is.
- Ismert dalok felismerése dúdolásról, hangszerjátékról.
- Finomabb hangszínek különbségének meghallása.
- Az egyenletes lüktetés kifejezése játékos mozdulatokkal.
- Szöveges ritmusmotívumok visszhangszerű ismétlése egyénileg és csoportosan.

- Az éneklés, körjáték közben tempótartás, egyszerű játékos mozgások egyöntetű, esztétikus végzése, táncos jellegű mozdulatok.
- A dalok hangkészlete főleg a félhang nélküli ötfokúság dallam fordulatain mozogjon, de szerepeljenek az anyagban ünnepi és alkalmi dalok és más népek gyermekdalai is melynek során a dalokhoz tartozó új játékokkal, új térformákkal, ügyességi játékokkal ismerkednek meg.
- Az egyenletes lüktetés és dalritmus megkülönböztetése és összekapcsolása a dalok ritmusának hangoztatása belső hallás alapján, dalok és mondókák felismerése ritmusról.
- A különböző tempók felismerése, kifejezése énekkel, mozgással, az esztétikus mozgás igényének fölkeltése.
- Az ütőhangszerek használata önállóan az éneklés-kísérés, dallamok kitalálása dallamfordulatokkal, mozdulatok kitalálása, énekes beszélgetés.
- Óvodánkban a nap folyamán bármikor mondogatunk a gyermekek kívánságának megfelelően mondókákat, kiolvasókat, énekeket, énekes játékokat.

Zenei nevelésünk személyiségfejlesztő hatása: sikerkritérium

- Nagy jelentősége van az érzelmi kötődések kialakításában.
- A népi játékokon keresztül erősödik önbizalmuk, vállalkozó kedvük, küzdőszellemük.
- A dalos játékok a „lányos életet, mozgást” jelenítik meg.
- A dramatikus énekes népszokások a felnőttek viselkedését adják tovább.
- A zene belső lüktetése segíti és fejleszti a gyermeki mozgás összerendezettségét.
- A zenei nevelés, hatással van a gyermek esztétikai fogékonyságára. A gyermek képes az improvizációra.
- A jeles napok, az azokhoz kapcsolódó szokások bővítik gyermekeink ismereteit, erősítik kötődésüket a szülőkhöz, a környezetükhöz.

Néphagyományörzés és zenei nevelés összehangolása

A kisgyermekek zenei anyanyelve a népzeneből, népi mondókákból táplálkozik.

Kodály Zoltán és Forrai Katalin gyűjtésében is elsősorban a nép ajkáról eredő mondókákat, gyermekdalokat, énekes játékokat találunk.

A népszokásokhoz, évszakokhoz kapcsolódó dalok, játékok, táncok felkeltik a gyermek érdeklődését, együttműködésre készítik. Programunkban fő hangsúlyt kapnak a népi gyermekjátékok, mondókák, népies gyermektánc és a népszokásokhoz kapcsolódó egyéb zenei anyag. Az ölbeli ringatókkal, altatókkal, lovagoltatókkal, höcöggetőkkel a régmúlt emberének népi világát hozzuk közel a gyermekekhez.

Az ölbeli játékok, népi gyerekdalok, énekes játékok örömet nyújtanak a gyermekeknek, felkeltik zenei érdeklődésüket, formálják zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat.

Programunk zenei anyagának összetevői

- népi mondókák, tapsoltatók, ujj-és tenyérjátékok, kiszámolók, cirógatók,
- megfelelő hangterjedelmű dalos játékok (leánykérők, hidas-, kapus játékok, sorjátékok, játékokra hívogatók, állathívogatók, stb.),
- néptánc- főleg a felnőttek utánzását jelenti. A táncokban előforduló mozgások fejlesztik a gyermek ritmusérzékét, térészlelését, mozgását, előkészítik a későbbi néptánc tanulását.
- Hangszerekkel való ismerkedés, gyakorlás, a zenei érdeklődést, hallást fejleszti,
- Lehetőséget kell teremteni a népi hangszerek megismerésére (köcsögduda, citera, furulya),
- Zenehallgatás- érzelmeket kiváltó népdalok, műdalok élő énekszóval, hangszeresen kerüljenek bemutatásra.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végére

- Ismernek 10-15 mondókát, 20-25 különböző hangkészletű és szöveghosszúságú népi gyerek játékdalt, néhány alkalmi dalt, műdalt.
- A gyermekek bátran, egyénileg is tudnak mondókázni, énekelni.
- Szívesen és örömmel vesznek részt énekes játékokban.
- Ismerik a zenei fogalom párok jelentését.
- Képesek érzékeltetni az egyenletes lüktetést, a motívum hangsúlyokat és a ritmust különböző mozgásformákkal kifejezni.
- Felismerik a tanult dalokat dúdolásról, hangszerjátékról, jellegzetes részletekről.
- Próbálkoznak az improvizálással.
- Képesek dallambujtatást végezni.

- Ismernek egyszerű ritmushangszereket, azokat tudják használni.
- Képesek élvezettel, figyelemmel, érdeklődéssel végighallgatni a zenei bemutatásokat.

Dalkultúrájuk sokoldalúan fejlődik, ritmusérzékük kifinomultabbá válik, az élményt nyújtó közös éneklés, mondókázás az esztétikai nevelést segíti, megalapozza a gyermekek énekzenei és tánc kultúráját, melyre biztonsággal építhet az általános iskola.

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézimunka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására. Az óvodapedagógus az ábrázolótevékenységekre az egész nap folyamán teret, változatos eszközöket biztosít. Maga a tevékenység s ennek öröme fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, a kreatív önkifejezésre, a környezet esztétikai élmények befogadására. Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermek tér-, forma- és színeképzeiteinek gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását. A óvodapedagógus feladata megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.

Óvodai csoportunkban az egész nap folyamán lehetőséget biztosítunk ábrázoló tevékenységekre, mely lehetőséggel gyermekeink élnek is. Jól látható és hozzáférhető helyen az e tevékenységhez szükséges eszközöket.

Célok és feladatok

A feltételek biztosításán túl, megismertetni gyermekeinket a különböző eszközök használatával, az anyagokkal, azok tulajdonságaival, és a kézi munka technikai alapelemeivel. A gyermekek élmény- és fantáziavilágának képi szabad önkifejezése. A kisgyermek szabadon, emlékezete és képzelete alapján rajzolhasson, festhessen, mintázzon, így alkotásaiban sohasem „hibázik”, hanem próbálgatva alakítgatja saját formanyelvét.

Figyelemmel kísérjük a rajz, mintázás, kézi munka területén megjelenő technikákat, és módszereket. Ezekből a nálunk alkalmazhatóakat beépítjük mindennapjainkba.

Rajzolás, festés, kézimunka óvodánkban

- Képalakítás rajzlapon, udvaron, vonalas rajzokkal, emberalak, helyzet és tárgyak rajzolása, rajzolás: bottal földre, krétával: táblára, papírra: filctollal, zsírkrétával, színes ceruzával. Rajzolás során az eszközök megnevezése, kezesség megfigyelése, helyes ceruzafogás figyelése, kialakítása.
- Képek festése ujjakkal, ecsettel, /tempera, gombfesték használata/ viasz vagy zsírkrétával, sokféle méretű, anyagú és alakú papírra /az ecsetek helyes használata/.
- Különböző kompozíciók készítése lenyomattal, karcolással.
- Képalakítás spárga és fonalak textil alapra történő applikálásával.
- Színes papírlapra tépéssel, vágással kialakított papírfoltok felragasztása.
- Plasztikai munkák: természeti tárgyak gyűjtése, emberalakok, állat- és játékfigurák mintázása, egyszerű ajándéktárgyak készítése, bábok, díszletek készítése.
- Gyurmázások során az alakíthatóságra vonatkozó tapasztalatszerzések /gömbölyű, testes, lapos, szögletes, stb./arányviszonyok érzékeltetése.
- Építések: térbeli alakzatok formálása a mozgásos játékok alkalmával, különféle anyagokból történő építések: homok, hó, építőköcek, dobozok felhasználása.

Néphagyományőrzés és a vizuális nevelés kapcsolata

A vizuális nevelés lehetőségei a hagyományőrző tevékenységek, népi kismesterségek, termékekből alkotott játékeszközök készítése során gazdagodik.

A természet és a hagyomány gazdag választékot biztosít a rajzolás, festés, mintázás kismesterségek gyakorlása.

A tárgyi népművészet, forma, szín és díszítő világa követendő modell, nevelésünk folyamán.

Hagyományőrző elemek

- népi kismesterségek pl.: gyöngyfűzés, fonás, szövés, agyagozás,
- jeles napokhoz kapcsolódó tárgyak készítése pl.: mézeskalács sütése, díszítése, adventi koszorú készítése, húsvéti tojásfa készítése, húsvéti tojásfestés,
- természetes anyagokból játék készítése pl.: rongybabák, termésképek, virágkompozíciók, csuhébaba, stb.

A természet és természetes anyagok sokrétű lehetőséget nyújtanak a manuális tevékenységek gyakorlására, és a finom motorikus készségek fejlődéséhez, fejlesztéshez új lehetőségeket adnak. Az alkotások, a népi játékszerek gazdagítják játékukat, fantáziájukat, alkotásra képessé teszik a gyermekeket.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végére

- A rajzolás, mintázás, kézimunka kedves, örömteli tevékenységgé válik.
- Rácsodálkoznak a szép látványra, tudnak gyönyörködni benne, esztétikai véleményt alkotni.
- Az eszközöket készségszinten kezelik.
- Ismerik a különféle ábrázolási technikákat, anyagokat, azokat képesek önállóan megválasztani és alkalmazni, szükség esetén közös feladatokban együttműködni.
- Képzésükben megjelenik a tér, síkba való átfordítása.
- Munkáikban tükröződnek a világról szerzett egyre valósabb ismeretük, de elsősorban érzelmi megnyilvánulásai, kialakul saját forma- nyelvük.
- A gyermekek alkotására jellemző, a részletező formagazdagság, a színek változatos használata.
- Használják a népi, nemzeti, etnikai kultúrában megjelenő díszítő motívumokat.

Az ábrázoló tevékenységek során fejlődik a gyermekek manuális készsége, képi- plasztikai kifejezőképessége, térbeli tájékozódó és rendező képessége.

Fejlődik képi gondolkodásuk, esztétikai érzékenységük.

Mozgás

A mozgás az érés folyamatában a fejlődő gyermek természetes szükséglete. Nagy hangsúlyt fektetünk az egyensúlyérzék és a ritmusérzék fejlesztésére, mint minden összerendezett mozgás alapjára. A mozgás nem szűkül le a testnevelési foglalkozások, mondókás- énekes játékok körére, jelen van az óvodai élet minden területén.

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszicho-motoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltató- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlati formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

A mozgásfejlesztés célja, feladatai

- A természetes mozgáskészségek fejlesztése, stabilizálása
- A mozgáselemek beépülésének segítése a természetes mozgások sorába
- Az egészséges testi fejlesztés, ami a következők szerint tovább tagolható:
 - a testi képességek és az ellenálló képesség alakítása, a szervezet erősítése,
 - differenciált terheléssel az egyensúlyérzék, a ritmusérzék, a motorikus képességek fejlesztése, a testséma és a helyes testtartás alakítása,
 - a térbeli, időbeli tájékozódás fejlesztése,
 - a mozgásműveltség, a mozgáskoordináció fejlesztése, különösen a népi mozgásos és egyéb játékok által,
 - rendszeres, aktív mozgáshoz szoktatás, a mozgásszükséglet fenntartása,
 - az egészséges életmódra való készségek, jártasságok alapozása,
 - családi szemléletformálás,
 - egészségóvás megelőzéssel.

A mozgásos tevékenységekkel, tornával, a mozgásos játékokkal fejlesztjük gyermekeink teljesítő és teherbíró képességét, motoros képességeiket, kondicionális- és koordinációs képességeiket.

A mozgás tartalma

- Szabad, spontán mozgás.
- Szervezett, egészségfejlesztő testmozgás.

A mozgás anyaga

- Játékok: szerep-, futó-, szabály-, labdajátékok
- Szervezési gyakorlatok: sorakozás, térbeli alakzatok kialakítása
- Gimnasztika: szabad-, páros-, kézi szer-, padgyakorlatok
- Kartartások, testhelyzetek, kar-, törzs-, lábmozgások
- Járások
- Futások
- Ugrások
- Támaszgyakorlatok
- Gurulások
- Függettségek
- Labdagyakorlatok
- Dobások

A fejlődés eredménye az óvodáskor végére

- A gyermekek szeretnek mozogni, kitartóak a mozgásos játékban.
- A gyermekek mozgása összerendezett, kialakult a nagymozgása, finommozgása, egyensúlyészlelése.
- Ismerik az irányokat, tudnak térben tájékozódni.
- Tudnak ütemtartással járni, gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végezni.
- Szeretnek futni, képesek 50-100 m távolságot kitartóan végig futni.
- A természetes mozgások (Csúszás, kúszás, mászás, dobás) technikáit ismerik.
- A különböző verseny játékokban, ügyességi játékokban betartják a szabályokat.
- Képesek alkalmazkodni társaikhoz, toleránsak, együttműködők.

A külső világ tevékeny megismerése, mennyiségi és formai összefüggések megismerésével

Minden gyermek rendelkezik bizonyos fokú, és mennyiségű tapasztalattal közvetlen és tágabb természeti-, emberi-, tárgyi környezetéről, annak formai, mennyiségi, téri viszonyairól.

„ A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.”

(Óvodai nevelés országos alapprogramja)

Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és környezet alakításába, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására.

Célunk és feladatunk

- A természeti és a szűkebb lakókörnyezethez való érzelmi viszonyulás alapozása.
- Az élő és élettelen világ megismertetése, megszerettetése.
- Olyan gyerekeket nevelni, akik fogékonyak a környezet szépségei iránt, szeretik az élővilágot, védelmezik a természetet.
- A természeti és társadalmi környezet megfigyelése, tapasztalatok szerzése, néphagyományok ápolása.
- Környezetalakítás.
- Környezettudatos magatartás és környezetvédelem megalapozása.
- A környezet megismerésének formai és mennyiségi összefüggéseinek felfedeztetése.

A környezeti nevelés megvalósítását hat témakörbe soroltuk

1. Lakóhelyünk szűkebb és tágabb környezete:

Óvoda, fontosabb intézmények, lakások, víz, talaj, természetvédelmi területek, közlekedés, természetes és mesterséges anyagok.

2. Állatok gondozása, védelme:

Háziállatok, vadon élő állatok, vadállatok, rovarok, bogarak, madarak, ezek életmódja, hasznosságuk, állatok gondozása.

3. *Növények gondozása, védelme:*

Mezők, erdők világa, kerti növények, virágok ápolása, gondozása, hajtatás, csíráztatás, palántázás, különböző növények életfeltételeinek megteremtése.

4. *Időjárás:*

Évszakok, napszakok megfigyelése, csapadékok megkülönböztetése, színek.

5. *Az emberek élete, munkája:*

Szülők feladata, munkája, foglalkozások, mesterségek megismerése.

6. *Az élet védelme:*

„ÉN - kép” alakítása, az orvosok, védőnő munkájának szerepe, fontossága.

Levegő, víz védelme. Testápolás, öltözködés, táplálkozás, érzelmek, szeretet, megértés. A környezet megismertetése, megszerettetése akkor lesz eredményes, ha tevékenykedtetéshez, megfigyeléshez, tapasztaláshoz kötjük. Sétákat, határjáró kirándulásokat szervezünk. Minden évszakban megfigyeljük, megtisztítjuk kedvenc játszó helyeinket. A megismerési folyamatokon keresztül fejlesztjük a gyermekek képességeit (emlékezés, ítélőképesség, tapasztalás, stb.). Felébresztjük a gyermekekben a felfedezés, a tudás örömét. Formáljuk a gyerekek esztétikai érzékét. Fontos, hogy mi óvodapedagógusok megfelelő mintát, követendő példát mutassunk.

Környezettudatos magatartás és környezetvédelem alakítása

A természet, az élővilág sokoldalú és állandó figyeltetésével, az óvó- védő tevékenységek eredményeként a gyerekek emocionálisan eljutnak arra a szintre, hogy a **természetet**, az **élővilágot** védeni, óvni kell!

A játékos kísérletezések, megtapasztalások alkalmasak arra, hogy megismerkedjenek éltető elemeinkkel - vízzel, talajjal, levegővel. Érezzék meg fontosságaikat, hangoljuk rá a gyermekeket ezek védelmére.

Az évszakonkénti nevelési tervünkbe olyan hagyományokat építettünk be, amelyek szebbé, gazdagabbá teszik az óvodai nevelésünket, a gyermekek életét. Így: Madarak és fák napja, Állatok világnapja, Víz világnapja, Föld napja.

Környezeti nevelés és néphagyomány ápolás

Az ember, a természet, a néphagyomány szoros kapcsolatban vannak. A régmúlt embere állandó részese volt a természetnek. Állattartó, földművelő munkája során tapasztalatokat szerzett, megfigyeléseket tett.

Egy időre feledésbe merültek, az ember alkotta időjósítások, szólások, népi megfigyelések, szokások. Mi a gyermekeinket a természettel való harmonikus együttélésre kívánjuk nevelni, ehhez ad segítséget a néphagyományörzés.

A néphagyományok, a családi tárgyi kultúra beépülése, értékeinek megismerése: a szülőföld, a hazai táj, a népi, helyi, családi hagyományok, szokások és tárgyi kultúra értékeinek megismerését közvetítő tapasztalatszerzési lehetőségek tervszerű biztosítása. Konkrétumok megtervezése a kirándulásokkal, ünnepekkel, gyűjtött tárgyakkal kapcsolatban.

Ezt a kapcsolatot a következő tevékenységek őrzik, erősítik:

- **az évszakok változásából** fakadó időjárás megfigyelő tapasztalatszerzések, egy-egy jeles naphoz kapcsolódó természeti jelenségek szokásaival fűszerezve,
- **az időjárás változásaiból** fakadó, a hagyományos népi életmódot utánzó környezetalakító munkálatok (pl.: palántanevelés, növényápolás),
- termések, gyógynövények gyűjtése, az óvoda udvarán vagy környékén, szüretelések családoknál, gazdaságokban, befőzések, gyümölcs-szárítások,
- szőrnélküli kis állatok gondozása teremben, télen és nyáron a madarokról való gondoskodás,
- **jeles napok** előtti készülődések,
- a rendszeres környezetmegismerő séták, tájmegismerő kirándulások.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végére

- A gyermekek életkoruknak megfelelően érdeklődnek a szűkebb- és tágabb környezetük iránt.
- A gyermekek irányított és spontán megfigyelésekből adódó önálló véleményüket, tapasztalataikat, problémahelyzetek mérlegelésével el tudják mondani, mesélni.
- A gyermekek elemi ismerettel rendelkeznek:
 - Tudják lakcímüket, szüleik nevét, foglalkozását, óvodájuk nevét, életkorukat,
 - Ismerik a testrészek neveit, helyét, funkcióját, igényesek testük tisztaságára,
 - Különbséget tudnak tenni évszakok között, ismerik az évszakok jellemzőit,
 - Felismerik az időrendiséget, oksági viszonyokat a napszakok tevékenységeit,

- Ismerik a hagyományokat, a nemzeti, multikulturális értékek egyes elemeit.
 - Ismerik a háziállatokat, vadállatokat, jellemzőit, azonosságait és különbségeit,
 - Alkalmazzák a főbb közlekedési szabályokat.
 - Óvják környezetük tárgyi,- természeti jelenségeit, alakul környezettudatos magatartásuk. Részt vesznek a környezetvédelmi munkában.
- Önállóan gyakorolják- dajkák bevonásával- a növénygondozás legegyszerűbb műveleteit, ismernek növényekkel, állatokkal kapcsolatos munkákat.

A környezet mennyiségi és formai viszonyainak megtapasztalása

Környezetünk mennyiségi és formai viszonyai

A matematikai nevelés lehetőséget teremt a környező valóság formáival és mennyiségi viszonyaival kapcsolatos tapasztalatszerzésre.

A környező valóság fontos jellemzői a formai és mennyiségi viszonyok. A környezet változásainak megfigyelése el sem képzelhető matematikai alapismeretek nélkül, megismerése közben matematikai tapasztalatok birtokába is jut a gyermek. Ezért a matematikai tartalmú tapasztalatok szerzése természetes környezetben a legeredményesebb.

Célok és feladatok

Fejlesszük a gyermekek egyéni problémalátó- és megismerő képességét és teremtsük meg az ehhez szükséges feltételeket, a következő területeken:

- Tapasztalás: érzékelés, észlelés, megfigyelés
- Emlékezet
- Megértés: azonosítás, megkülönböztetés, összefüggések felismerése, általánosítások, kérdések, utasítások megértése.
- Konstruálás: formák, mennyiségek előállítás, megkeresése,
- Ítéloképesség: igaz- hamis állítások.
- Különbözőségek megfigyeltetése (nagyobb, hosszabb, magasabb, szélesebb)
- Mennyiségi eltérések megfigyeltetése (sok, kevés, több- kevesebb, eggyel több)
- Mennyiségi eltérések megállapítása (párosítás, csoportosítás, számlálás, bontás)
- Tő és sorszámlálás
- Azonosság megfigyelése

- Becslések, mérések
- Térbeli tájékozódás
- Megfigyelések, összehasonlítás, szétválogatás tulajdonságok szerint, saját szempontok alapján.
- Sorba rendezés mennyiségi tulajdonságok szerint, meghatározott szempont szerint.
- Matematikai ismeretek megalapozása mérési, összemérési feladatokkal, mennyiségekkel, halmazokkal, különböző egységekkel.
- Tapasztalat szerzés a geometria körében: építés, síkbeli alkotások, geometriai formák felismerése.
- Tájékozódó képesség fejlesztése térben és síkban (testnevelés, rajzolás, énekes játékok, stb.)

A matematikai tevékenységek legfontosabb feladata a gyermekek számfogalmának megalapozása játékos feladatokon keresztül.

Néphagyomány ápolás és a környezet mennyiségi viszonya

Ősi tudománya az emberiségnek a számolás. A népköltészetnek is kedvenc témája. A kisgyermek a mindennapi élet során kapta és kapja meg a matematikai ismereteit.

Az óvoda a gyermeket a valóság megismerésére, problémák megláttatására, megoldására neveli. Ezáltal alakulnak fogalmai, logikai ítélőképességei, gondolkodási műveletei.

Arra törekszünk, hogy játékos helyzetekben szerezzék az ismereteiket.

A mennyiségi, formai ismeretszerzés négy csoportba sorolható:

1. Élethelyzetekből, valóságból szerzett ismeretek:

Erre lehetőséget ad a gyermekek élettere (csoportszoba, udvar, séták, kirándulások, stb.).

Tapasztalatok: méretek közötti különbségek, szám szerinti összehasonlítása.

2. Játékos helyzetekben:

Várépítés, terítés, babák rendezése, játékok válogatása, természetsarok rendezése, stb.

3.Kapcsolat más foglalkozási ágakkal:

Az óvodai nevelés során „minden mindennel” összefügg. Ha az ismeretszerzés területeket vesszük figyelembe, kiderül, hogy szinte kikerülhetetlenül zenei-, testi-, vizuális-, irodalmi-, környezeti nevelés során is szereshetnek matematikai ismereteket a gyerekek.

- **Zenei nevelésben:** hangmagasságok közötti különbségek, lépések, lépésformák, térformák, ritmus számosságának érzékelése, stb.
- **Testi nevelésben:** sebesség- idő, fogyó- gyarapodó játékok, dobások, ugrások, közel- távol, alacsony- magas, gyors- lassú, stb.
- **Irodalmi nevelésben:** ujjmondókák, szereplők száma, állatok méretei, közel- távol, stb.
- **Vizuális nevelésben:** különböző formák, sík és térbeli formák, rövidebb, hosszabb, vonalak,
- **Környezeti nevelésben:** halmazképzés, rendszerezésnél formák, méretek közötti különbségek, számfogalom, stb.

4. Nagycsoportban tematikus tervbe beépítetten történő megvalósulás

A nagycsoportban egész hét folyamán egyéni és mikro csoportos formában segítjük a mennyiségi ismeretek rögzülését.

Differenciáltan foglalkozunk a gyerekekkel, figyelembe véve az egyéni érdeklődést, eltérést. Minden gyermeket egyénileg, képességei szerint fejlesztünk.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén:

- Felismerik a környezetükben lévő elemi matematikai összefüggéseket.
- Biztonságosan mozognak 10-es számkörben.
- A halmazokkal való műveletek végzésében jártassak, összehasonlítás: mennyiség, nagyság, forma, szín szerint.
- Megoldanak alapvető problémahelyzeteket, felismernek tapasztalati összefüggéseket, következtetéseket.
- Értik és helyesen alkalmazzák az összehasonlítást kifejező szavakat, relációkat, matematikai összefüggéseket, tapasztalataikat, ismereteiket, tevékenységekben tudják alkalmazni.

- Felismerik az alapvető geometriai formákat, azok jellemző jegyeit, azonosságukat, különbözőségüket.
- Kialakul az alapvető helyzetek, relációk az irányok megkülönböztetése, a balról-jobbra való haladási irány követése.

Szlovák nyelvi nevelés

Bevezető

A nemzetiségi óvodai nevelés hazánk egységes köznevelési rendszerének része, amely az Óvodai nevelés országos alapprogramjával összhangban valósítja meg sajátos célkitűzéseit és feladatait.

A Nemzetiség óvodai nevelésének irányelve meghatározza a magyarországi nemzetiségi nevelést biztosító óvodákban folyósajátos pedagógiai munka alapelveit.

A nemzetiségi óvodai nevelés irányelve megfogalmazza a nemzetiségi óvodai nevelés célját és feladatait. Kitér az óvodai élet megszervezésének elveire, a nemzetiségi óvodai nevelés formáira és a fejlődés jellemzőire az óvodáskor végére.

Személyi adottságaink

Az óvodánkban dolgozó 7 fő óvodapedagógus és 3 fő dajka nevelik a jövő nemzedékét. Az óvodapedagógusok közül 1 fő óvónő rendelkezik szlovák nyelvi képesítéssel, további 1 fő óvónő és 2 fő dajka értik és beszélnek a nemzetiség nyelvét, így megvalósítottuk, hogy mind három óvodai csoport napirendjében helyet kapott a szlovák nyelv közvetítése.

Helyzetkép

Óvodánk szlovák gyökerekkel, hagyományokkal rendelkező községben található, ezért is tartjuk fontosnak, hogy a hozzánk járó gyermekek, megismerkedjenek a szlovák nyelvvel.

Sajnálatos módon, a tapasztalatok azt mutatják, hogy az utóbbi években egyre növekszik azok száma, akik egyre kevésbé beszélnek a kisebbség nyelvét. A mai családok többségében - ez főként a községbe költöző családokat jellemzi - a magyar nyelv az érintkezés fő vagy egyetlen kifejezési eszköz. Ma már csak az idősebb generáció, illetve a fiatalok kis része használja a tájnyelvet az egymásközi kommunikáció eszközeként.

Vannak, akik értik, tudják, de nem beszélik a szlovák nyelvet, ők egyrészt nem mutatnak példát, másrészt a gyakorláshiányában feledésbe merülnek azok a „kincsek”, amelyeket egykor elsajátítottunk.

A gyermekek nagy része, csak az óvodában hall először szlovák szót, itt ismerkedik a nemzetiség nyelvével.

A passzív és aktív szókincs fejlesztése párhuzamosan történik. Barátkozunk a nyelv hangzásával, érdekességeivel, másságával és hasonlóságával, dallamosságával – azaz a szépségével. A nemzetiségi nyelv megismerése, gyakorlása játékos formában zajlik.

A magyar nyelvű környezeti nevelés anyagával párhuzamosan haladva törekszünk az egyszerűbb kifejezések és az alapszókincs megteremtésére, a tiszta kiejtés érvényesülésére.

Tevékenységeink a hagyományápoláshoz és az ünnepkörökhöz kapcsolódnak. A családok szívesen fogadják a szlovákul mondókázó, éneklő gyerekcsoportunkat, egy-egy hagyományt idéző program keretében.

A nemzetiségi nyelvet közvetítő óvodai nevelés célja és feladata

- A nemzetiségi nyelvet közvetítő óvodai nevelés az óvodáskorú gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően a nemzetiség nyelvének és kultúrájának megismerését, a kulturális hagyományok átörökítését és fejlesztését szolgálja.
- Ápolja és fejlessze a nemzetiségi életmódhoz, kultúrához kötődő hagyományokat és szokásokat.
- Segítse a nemzetiségi identitástudat kialakulását és fejlesztését.
- Törekedni kell arra, hogy a gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése mellett figyelembe véve a gyermek nyelvismeretét – minél teljesebbé váljon a nemzetiség nyelvének közvetítése.
- A nemzetiségi kultúrkincsből, és az anyanemzet kultúrájából (irodalom, zene, népi játék) tudatosan felépített tematika segítségével változatos módon szervezi meg a nyelv megismerését.

Feladatunk és a tevékenység tartalma

- Feladatunk, hogy a gyermekekhez minél többet beszéljünk szlovákul és ösztönözzük őket arra, hogy ismételjék a szavakat, rövid mondatokat.

- A szókincset úgy bővítjük, hogy a tárgyakat, kifejezéseket megnevezzük szlovákul, és ismételjük.
- Minden gyermek más, ezt maximálisan igyekszünk figyelembe venni.
- Vannak elképzeléseink, hogy mit szeretnénk megtanítani, de munkánkban nem ez a meghatározó, hanem a gyermekek érdeklődése.

A nemzetiségi óvodai nevelés megszervezése

- A nemzetiségi óvodai nevelés a gyermekek óvodába lépésétől az iskola megkezdéséig tart.
- A nemzetiségi óvodai nevelésben részt vevő óvodapedagógusnak beszélnie kell a nemzetiség nyelvét, ismernie kell a nemzetiség szellemi és tárgyi kultúráját, hagyományait, szokásait. Fontos feladat a kultúrkinés továbbörökítése.
- A nemzetiség nyelvét közvetítő óvoda, nevelő munkáját kiegészíti a családdal (szülőkkel, nagyszülőkkel) a nemzetiségi intézményekkel, szervezetekkel való együttműködés, különösen a gyermekek nyelvi kultúrájának fejlesztése, a hagyományápolás és a nemzetiségi identitástudat megalapozása és fejlesztése terén.
- A nemzetiségi óvodai nevelést folytató óvodának a nemzetiségi kultúra és nyelv ápolását segítő eszközökkel is rendelkeznie kell.
- Az óvoda környezete tükrözze a nemzetiség kultúráját, a nemzetiség életmódját, szokásait, hagyományait és tárgyi emlékeit.

A nemzetiségi óvodai nevelés formái

A nemzetiségi nevelést is folytató óvoda mindkét nyelv (nemzetiség nyelve és a magyar nyelv) fejlesztését szolgálja.

A kisebbségi óvoda a tevékenységi formákat az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja szerint alakítja ki, a tartalmakhoz felhasználja a kisebbségi nyelvi, irodalmi, zenei, szellemi és tárgyi kultúra értékeit.

Az óvodai nevelés terjedjen ki a kisebbségi hagyományok, szokások továbbörökítésére és a kisebbségi identitás megalapozására és fejlesztésére.

Ébresszük fel a gyermekekben a szlovák nyelv megismerésének igényét, a szlovák nyelv iránti érdeklődést.

Teremtsünk játékos szituációkat és használjunk ki minden lehetőséget a nyelv megismerésére és gyakorlására.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- A gyermekben alakuljon ki pozitív érzelmi viszony a nemzetiség kultúrája és nyelve iránt,
- Életkorának és egyéni képességeinek megfelelően rendelkezzen az alapszókincessel, mely a kisebbség nyelvét közvetíti,
- Tudjon tájékozódni a kommunikációs helyzetekben,
- Ismerkedjék a helyi kisebbségi szokások, hagyományok és tárgyi kultúra értékeivel, tanulja meg azok tiszteletét és megbecsülését,
- Ismerjen a kisebbség kultúrájából merített dalokat, meséket, verseket, mondókákat és játékokat.

A nemzetiségi nevelés kapcsolatai

Szlovák Általános Iskola és Óvoda (Budapest, XIII. Lomb u.1-3)

Szlovák Óvodai Módszertani Központ (Békéscsaba, Jilemnicky u.1.)

Országos Szlovák Önkormányzat (Budapest, Fadrusz u. 11/a)

Csomádi Nemzetiségi Önkormányzat (Csomád, Kossuth u.103.)

Vácrátóti Óvoda (Vácrátót)

Törvényi szabályozás

2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól

2011. évi CXCV. Törvény a nemzeti köznevelésről

363/2012 (XII.17.) Korm. rendelet az óvodai nevelés országos alapprogramjáról.

17/2013 (III.1.) EMMI rendelet: A nemzetiség óvodai nevelésének irányelve és a nemzetiség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról.

A nemzetiségi neveléshez felhasználható szakirodalom:

Mária Matulaiová, Mária Gorjánová Mátraivá: Vystri slnko lúcky, otvor zlaté púcky

Erdődi Valéria: Rozpravky, básenky, piesne, hry a riekanky

Talabér Ferencné: Nyelvi nevelés- nyelvi fejlesztés a nemzetiségi óvodákban.

Módszertani füzetek (Békéscsaba 2005-2009)

Az óvodai élet megszervezése

Az óvodai munkarendünk és házirendünk adja működési keretünk alapját.

A gyermekcsoportok megszervezése

A csoportok szervezési módját a nevelőtestület határozza meg. Megvalósítható osztott és eltérő korú gyerekek részben osztott vagy osztatlan csoportjában.

Az óvodai csoport szerkezetének kialakításakor figyelembe vesszük:

- az óvoda hagyományait, adottságait,
- a szülők igényeit,
- a gyermek fejlettségi (testi, lelki, szociális) mutatóit.
- Az integrációt elősegítő csoportalakítás lehetőségeit.

Az óvodai élet megszervezése

A gyermekek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a heti rend biztosítja a feltételeket, a megfelelő időtartalmú párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével, hiszen tudjuk, hogy a rendszeresen visszatérő ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekekben.

A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermekek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre.

A napi- és heti rendet a gyermekcsoportok óvodapedagógusai alakítják ki. Az óvodai nevelésünk tervezését különböző, az óvodapedagógusok által készített – kötelező és nem kötelező – feljegyzések, dokumentumok szolgálják.

Az óvodai nevelésünk, fenntartónk által jóváhagyott helyi nevelési programunk alapján történik és a gyermek neveléséhez szükséges – a teljes óvodai életet magába foglaló – tevékenységek keretében szervezzük meg.

Az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus irányítja. Munkáját az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak segítik.

A napirend általános időkeretei

10.5 órás nyitva tartás esetén:

- Játék és szabadidős tevékenység	4.5 óra
- Étkezés, pihenés	3 óra
- Öltözködés, tisztálkodás	1.5 óra
- két irányított foglalkozás naponta (kötött, kötetlen)	20-30 perc

A jó napirendet a rugalmasság és a folytonosság jellemzi. A napi – és heti rendet minden év elején a gyermekek életkorát figyelembe véve az óvodapedagógusok alakítják ki.

Az óvodai év rendje szeptembertől- májusig aktív, szorgalmi időszak. Június- augusztus hónapban és a tanév rendje szerinti iskolai szünetekben- az igényeknek megfelelően- fenntartói egyeztetés szerint összevont csoport működik.

A **napirend** folyamatos, az egyes tevékenységformák a játékba ágyazottan szerveződnek. A gondozási teendők időtartama (a mosdóban, az öltözőben, az udvaron, a déli étkezések és a pihenés idején, stb.) a gyerekek tempójához, igényéhez igazodik.

A többi tevékenységforma megválasztásának időpontját a gyerekek életkora, a csoport és a helyi sajátosságok, tevékenységrendszer határozzák meg.

Javasolt napirend

Időpontok	3-4 évesek	4-5 évesek	5-6-7 évesek
6 ³⁰ - 9 ⁰⁰	<p>SZABAD JÁTÉK</p> <p>Reggelizés</p> <p>Mozgásfejlesztés (tervezett kötelező vagy kezdeményezett tevékenység)</p>	<p>SZABAD JÁTÉK</p> <p>Reggelizés</p> <p>Mozgásfejlesztés (tervezett kötelező vagy kezdeményezett tevékenység)</p>	<p>SZABAD JÁTÉK</p> <p>Reggelizés</p> <p>Mozgásfejlesztés (tervezett kötelező vagy kezdeményezett tevékenység)</p>
9 ⁰⁰ - 12 ⁰⁰	<p>Felajánlott, választható tevékenység</p> <p>JÁTÉK a levegőn</p>	<p>Felajánlott, választható tevékenység</p> <p>JÁTÉK a levegőn</p>	<p>Felajánlott, kötelező, vagy kötelezően választható tevékenység</p> <p>JÁTÉK a levegőn</p>
12 ⁰⁰ - 15 ⁰⁰	<p>EBÉD (kötött formában)</p> <p>PIHENÉS</p>	<p>EBÉD (kötött formában)</p> <p>PIHENÉS</p>	<p>EBÉD (kötött formában)</p> <p>PIHENÉS és igény szerint felajánlott tevékenység</p>
15 ⁰⁰ - 17 ⁰⁰	<p>UZSONNA (folyamatos, vagy kötött formában)</p> <p>Felajánlott választható tevékenység</p> <p>JÁTÉK a levegőn</p>	<p>UZSONNA (folyamatos, vagy kötött formában)</p> <p>Felajánlott választható tevékenység</p> <p>JÁTÉK a levegőn</p>	<p>UZSONNA (folyamatos, vagy kötött formában)</p> <p>Felajánlott választható tevékenység</p> <p>JÁTÉK a levegőn</p>

A **heti rendben** – a napirendhez hasonlóan – vannak stabil, a rendszerességet, a szokásokat alapozó tevékenységek, ugyanakkor lehetőség van az óvodapedagógus döntése alapján rugalmasságra.

A **heti rendnek naponta biztosítani kell a tervezett, és rendszeres mozgásfejlesztést.** A keret és az időtartam változó. Szervezhető kezdeményezett vagy kötött formában. A 3-4 éves gyermekek eltérő fejlettségét tolerálva vezetjük be a kötelezőséget.

A heti rendben állandó napot igényelnek:

- a testnevelési foglalkozások,
- a környezetmegismerő túrák,
- a matematika,
- a nyers zöldségek, a gyümölcsök feldolgozása.

A program sajátossága, hogy a tervezés igényli a közös gondolkodást, a tevékenységek összehangolását. A nevelési évben végigvonuló **hagyományőrző tevékenységrendszer** egyeztetett tervezést kíván. Az óvoda sajátosságai és törekvései alapján kialakított helyi „évkör” az éves tervezést áttekinthetővé teszi. Ebből kitűnik, hogy a testület mit és mennyit kíván beépíteni a hagyományőrző tevékenységekből. Az évszakonkénti lebontás már részletesebb rendszerezést nyújt.

Az évről évre visszatérő jeles napok óvodai hagyományteremtését az **ünnepeink rendje** összeállítás segíti, amelyben az előkészületek folyamatát lehet összehangolni.

A közösen elfogadott és tervezett tevékenységek ismeretében tervezhető csoportonként a kapcsolódó **műveltséganyag.** Ajánlott az évszakonkénti bontás.

A tevékenységformák további tervezését az óvónő módszertani szabadsága határozza meg. Amennyiben a testület, hasonló tervezési módot, például heti vagy kétheti ütemtervet fogad el, könnyebb az egymás segítése.

Tervezés és kapcsolódó dokumentáció

Szakmai dokumentumok vezetésének sajátosságai, elvei

Az óvodai nevelés tervezését valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését különböző kötelező dokumentumok továbbá a pedagógusok által készített feljegyzések szolgálják.

Szakmai dokumentumok vezetésének sajátosságai:

- A csoportnaplóban évi 4 alkalommal tervezés és értékelés történik.
- Az egyéni fejlesztésben részesülő gyermekekről egyéni fejlesztési lap készül (óvodapedagógus, fejlesztőpedagógus vezeti).
- Minden gyermekről egyéni fejlődési lap és személyiséglap készül.

A dokumentumok vezetésének elvei:

- rendszeresség,
- következetesség,
- egymásra épülés,
- folyamatosság,
- összehangoltság,
- tényyszerűség,
- objektivitás

A nevelési folyamat és a gyermekek fejlődésének nyomon követését szolgáló ellenőrzés – értékelés elvei.

Intézményeinkben a nevelési folyamatok és a gyermekek ellenőrzésének – értékelésének elvei a következők:

- tervszerűség,
- folyamatosság,
- életkori sajátosságok figyelembe vétele,
- egyéni sajátosságok figyelembe vétele,
- nyitottság,
- a program céljainak való megfelelés,
- demokratizmus,
- együttműködés,

- objektivitás,
- fejlesztő hatás,
- partnerközpontúság,
- egymástól tanulás,
- dokumentálás.

Az ellenőrzés **formái** (tájékoztató, tematikus, visszatérő, napi), **jellege** (diagnosztikus, fejlesztő, összegző), és **érintettjei** (pedagógus, és nem pedagógus) az intézmény szervezeti és működési szabályzatban és ahhoz kapcsolódóan az éves vezetői tervben kerülnek meghatározásra.

Személyi feltételek

Az óvodában, a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll. Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermekek számára.

Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.

A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli.

Az óvodánk személyi feltételei

Az óvoda személyi feltétele jónak nevezhető, mivel a három óvodai csoport munkáját hat óvodapedagógus, egy óvodavezető irányítja. Nyelvi szempontból is jó helyzetben vagyunk, mert egy óvodapedagógus rendelkezik megfelelő szlovák nyelvi képesítéssel, egy óvodapedagógus anyanyelvi szinten beszéli a szlovák nyelvet, a pedagógiai munkát szintén egy szlovák anyanyelvű dajka segíti.

A nevelőtestület és a többi munkatárs

A program többször hangsúlyosan érinti az óvónői minta szerepét és utal a többi óvodai dolgozó hozzáállására is.

A szemléletmód váltás hatására, a hagyományörzés létrehozta az óvodai testület sajátos arculatát. Az óvodavezető irányítása olyan testületi légkört teremt, amely a szereteten és az elfogadáson alapul. A hagyományápoló tevékenység összekovácsolja a közösséget, és igényes munkavégzésre készíteti. Az együttműködés folyamatában az egymásra figyelés és a nevelőmunkához való viszonyulás minőségi változáson megy át. Az óvodai dolgozók egy folyamat részeivé válnak, ahol mindenkinek megvan a maga szerepe. Évről évre visszatérő szokások, jeles napok a gyerekeket körülvevő felnőttekben is elindítják várakozás örömét, izgalmát, ami a gyermekek érzelmi kielégítésére motivál.

Tárgyi feltételek

Az óvodánk rendelkezik a helyi nevelési program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Az óvoda épületének, udvarának, kertjének, berendezésének kialakítása során alapvető szempont, hogy szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfeleljen testméreteiknek, biztosítsa fejlődésüket, egészségük megőrzését. A gyermekeket, harmóniát árasztó színek, formák, anyagok veszik körül, melyek lehetővé teszik a mozgás, és játékigények kielégítését. A tárgyi felszerelések, amelyeket a gyermekek használnak, számukra jól hozzáférhető módon és biztonságukra figyelemmel vannak elhelyezve. Az óvoda biztosítja a megfelelő munkakörnyezetet az óvodai munkatársaknak, és lehetőséget teremt a szülők fogadására is.

Az óvodánk tárgyi- dologi feltételei

Az intézmény, a község központjában, államigazgatási intézményekkel körül ölelve csendes, védett környezetben, két részletben lett felépítve. Az óvoda egy része 2008 - ban, a másik rész 2011- ben került átadásra. A csoportszobák, és az óvoda többi helyisége nyugodt, biztonságos, a 3-7 éves korú gyermekek életkori sajátosságait figyelembe véve kerültek kialakításra. A csoportszobák berendezése nyitott polcokból, zárt szekrényekből és az óvodáskorú gyermekeknek megfelelő kisszékekből és többféleképpen variálható asztalokból áll. A fektetők alakja és mérete alkalmas a nyugodt pihenésre. Az intézmény épületéhez

tartozó helyiségek, melyek az óvodáskorú gyermekek által igénybe vehetőek, és az előírásoknak is megfelelnek.

A kapcsolatrendszerek szerepe a programban

Az óvoda a közoktatási rendszer része, ebből fakadóan azokat a kapcsolódási pontokat szükséges végiggondolni, amelyekkel az intézmény sajátos funkciója révén a társadalmi környezetben kapcsolatba kerül. A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében szakmai kapcsolatot tart fenn külhoni óvodákkal (KIPI-KOPI Óvoda Székelyudvarhely, Pán Péter Óvoda Kishegyes).

A néphagyományőrző program lényegi sajátja, hogy újszerű kapcsolatrendszer alakul ki az óvodán belül, a nevelőtestület és a többi munkatárs között. Ugyancsak újszerű és közvetlen kapcsolat valósul meg az óvoda és a családok között. Ez a belső és külső kapcsolatrendszer is a program egyik éltetője.

Az óvoda és a család kapcsolata

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő szerepet játszanak.

Az óvodai nevelés eredményességének feltétele a családdal, a szülői házzal való jó kapcsolat kialakítása. Ahhoz, hogy programunkat, célkitűzéseinket meg tudjuk valósítani, meg kell nyerni a szülőket is. Ennek alapja az őszinteség, a bizalom, az érdeklődés a családok iránt, valamint az óvoda nyitottsága a szülők felé. A szülőknek tapasztalniuk kell, hogy tiszteletben tartjuk nevelési elveiket, ha kell, segítünk, s gyermekeiket fenntartás nélkül szeretjük. Arra törekszünk, hogy emberi magatartásunkban, szakmai felkészültségünkben példamutatóak legyünk.

A szülők legyenek őszinte partnerek, tartsák tiszteletben a gyermeküket nevelő óvodai dolgozókat.

Kapcsolattartás formái

- beíratás – az első találkozás, kapcsolatfelvétel meghatározó a szülő és a gyermek számára,
- családlátogatás – családi nevelés megismerése, kapcsolatteremtés a gyermekkel,

- összevont, csoportos szülői értekezletek – egészségügyi, pedagógiai, pszichológiai előadások, segítségnyújtás a gyermekek neveléséhez,
- közös ünnepek – szülők a meghívottak,
- közös készülődés a szülőkkel – munkadélutánok szervezése,
- kirándulásokon, hosszabb túrákon segítő partnereink,
- faliújságról állandó tájékoztatást kapnak,
- a Szülői Szervezet az SZMSZ-ben foglaltak szerint látja el a szülők képviselőtét,
- nyílt napok,
- fogadóórák.

Óvoda – iskola kapcsolata

Fontosnak tartjuk az óvodából az iskolába történő zavartalan átmenetet, az óvoda és az iskola nevelőmunkájának összehangolását, az együttműködést.

Kapcsolattartás formái

- látogatások, tapasztalatszerzések, értekezletek,
- továbbképzések, egymás rendezvényein, ünnepein történő megjelenés,
- a nagycsoportosok tavasszal meglátogatják az elsősöket, ajándékot készítenek számukra,
- az elsősök az ős folyamán visszalátogatnak az óvodába,
- a tavaszi szülői értekezletre meghívjuk a leendő elsős tanító nénit, hogy megismerkedjenek a leendő elsősökkel,
- a zene tagozatosok hangversenyt adnak az óvodásainknak.

Óvodánk egyéb kapcsolatai

Fenntartó

A törvényi előírásoknak megfelelő. Kapcsolatunk részben hivatalos, részben támogató és segítő jellegű. Kapcsolatunkat az együttműködés, a megértés jellemzi.

Kapcsolattartás formái:

- kölcsönös tájékoztatás, egyéni megbeszélés,
- az óvodavezető részvétele a képviselőtestületi üléseken,
- óvodavezető beszámolója az Önkormányzat felé.

Nemzetiségi Önkormányzat

- az óvodavezető-helyettes az önkormányzat tagja,
- az óvodavezető beszámolója a Nemzetiségi Önkormányzat felé.

Gyermekjóléti Szolgálat

A hátrányos és veszélyeztetett helyzetű gyermekek segítése a fő cél. Közvetlen kapcsolatot az óvoda Gyermekvédelmi felelős tart.

Kapcsolattartás formái

- kölcsönös tájékoztatás,
- gyermekek segítése, ajándékozása,

Az óvoda és a Családsegítő szolgálat kapcsolata

A veszélyeztetett gyermekek védelme érdekében kötelezően együttműködünk.

Községi Könyvtár

A gyermekek irodalmi, művészi nevelésének fontos állomása.

Kapcsolattartás formái:

- könyvtárlátogatás, könyvkölcsönzés,
- alkalmankénti színpad használat,
- kulturális programokon való részvétel.

Egészségügyi Szervek

Az egészségmegőrzés, az egészséges életmódra nevelés megvalósítása a védőnővel, óvodaorvossal és egyéb szakorvosokkal közösen történik.

Kapcsolattartás formái:

- őszi, tavaszi szűrővizsgálat,
- nagycsoportosok megismerkednek, megbarátkoznak a fogorvos munkájával,
- alkalmanként esetszbeszélések,
- a védőnőn keresztül egészségmegőrző programokba való bekapcsolódás.

Nevelési Tanácsadó – Tanulási Képességet Vizsgáló

A problémás és sajátos nevelési igényű gyermekekkel kapcsolatos információ átadás, szakvéleménykérés.

Kapcsolattartás formái:

- esetmegbeszélések,
- vizsgálatok.

Szakmai szervezetekkel:

- Néphagyományőrző Óvodák Egyesülete
- Óvodapedagógusok Egyesülete – Kishegyes
- KIPI – KOPI Óvoda – Székelyudvarhely
- Egyetem téri Óvoda – Gödöllő

Kapcsolattartás formái:

- előadások, bemutatók, szakmai tanácskozások szervezése,
- egymás programjaiba való bekapcsolódás,
- továbbképzéseken való részvétel.

Óvodai logopédus:

Heti két alkalommal dolgozik, külön helyiség áll rendelkezésére a tevékenységhez szükséges eszközökkel.

Civil Szervezetek:

- Csomádi Polgárokért Egyesület

Legitimációs záradék

Csomádi Napsugár Óvoda- Bölcsőde Nevelőtestülete:

Kidolgozta és elfogadta:

Óvoda intézményvezetője: _____

Csomád Község Önkormányzatának Képviselő Testülete

Jóváhagyta: _____

Szülői Munkaközösség

Egyetértését adta: _____

Fenntartó

Intézményvezető

Csomád, 2018. szeptember 1.

Érvényességi nyilatkozat

A helyi pedagógiai program érvényességi ideje: 2023. augusztus 31.

A program módosításának indítékai:

- Törvényi vonatkozások.
- Nevelőtestület más program bevezetéséről dönt.
- Szervezeti átalakítás.
- Egyéb módosítási javaslat.

A bevezetés időpontja 2018. szeptember 1.

A felülvizsgálat indoka:

- A program alkalmazása során felmerülő változások beépítése.
- A törvényi változásokból adódó feladatok beépítése, kidolgozása.

Csomád, 2018. szeptember 1.

TARTALOM

Bevezető	2
Pedagógiai Program felülvizsgálatakor figyelembe vett törvényi rendelkezések	4
Napsugár Néphagyományőrző pedagógiai programot meghatározó törvények, jogszabályok, rendeletek	4
A pedagógiai programot meghatározó törvények, jogszabályok, rendeletek	4
Az óvoda adatai	5
Az óvoda jogállása	6
Az óvoda gazdálkodása	7
Nevelési Konceptió, felfogás	8
Küldetésnyilatkozat	8
Óvodakép, gyermekkép	8
Óvodakép	8
Gyermekekép	10
Napsugár Néphagyományőrző Pedagógiai Program	11
Óvodai nevelésünk alapelvei	12
Óvodai nevelésünk célja és feladatai	13
Óvodai nevelésünk feladatrendszere	14
Egészséges életmód alakítása	14
Az egészséges életmód alakításának célja	16
Az egészséges életmód alakításának feladatai	16
Óvodapedagógusaink feladatai	17
Az egészséges életmód alakításának szinterei	18
A gondozási folyamathoz szükséges egyéb helyiségek	19
Étkezés	20
Testápolás	21
Öltözködés	21
Pihenés	22
Pszicho-higiénés egészségvédelem	22
Mozgás	23
Levegőzés	24
Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	25
Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés célja	26
A személyiség fejlesztés hatása	26

Feladataink az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés folyamatában...	27
Szocializálódást segítő nevelés célja.....	28
A befogadási időszak ütemezése, szervezése.....	29
Kölcsönös bizalom megteremtése.....	29
Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.....	30
Az anyanyelvi nevelés feladatai.....	31
Az anyanyelvi nevelés személyiségfejlesztő hatása- sikerkritériumok:.....	31
Értelmi nevelés megvalósulása.....	32
Az értelmi nevelés célja.....	32
Az értelmi nevelés feladatai.....	32
Anyanyelv és értelmi nevelés.....	32
Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése, fejlesztése.....	33
A gyermekek fejlődésének nyomon követése.....	34
Feladataink, elveink az integrációs nevelés folyamatában.....	34
Gyermekvédelmi munka az óvodában.....	36
Gyermekvédelmi munkánk célja.....	36
Gyermekvédelmi feladatunk óvodapedagógusként.....	36
A játék.....	38
A játékfajták megjelenési szintjei.....	39
Gyakorlójáték.....	39
Szerepjáték.....	39
Építő, konstrukciós játék.....	39
Szabályjátékok.....	39
Dramatizálás, bábozás.....	40
Tanulás.....	40
A tanulás lehetséges formái óvodánkban.....	40
A szervezett tanulás területei.....	41
Szervezett tanulás munkaformáinak alkalmazása.....	41
A gyermekek tevékenységének szervezése.....	42
Munkajellegű tevékenységek.....	44
Az óvodai csoportokban alkalmazott munka jellegű tevékenységek.....	45
Egyéb szolgáltatások.....	46
Néphagyományörzés a nevelés folyamatában.....	47
A néphagyományörzés célja.....	47
A néphagyományörzés feladata.....	47
Az óvodában játszható népszokások.....	48
Népszokásaink.....	48

Dolgos hétköznapok jeles napjai	50
Dolgos hétköznapok jeles tevékenységei	51
Óvodai élethez kapcsolódó jeles napok	51
Ünnepléssel párosuló jeles napok, ünneplés módjai	52
Környezetvédelem jeles napjai, témái	53
Verselés, mesélés	53
Néphagyományőrzés és az óvodai irodalmi nevelés összekapcsolása	54
Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	56
Néphagyományőrzés és zenei nevelés összehangolása	57
Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	59
Rajzolás, festés, kézimunka óvodánkban	60
Néphagyományőrzés és a vizuális nevelés kapcsolata	61
Mozgás	62
A mozgásfejlesztés célja, feladatai	62
A mozgás tartalma	63
A mozgás anyaga	63
A külső világ tevékeny megismerése, mennyiségi és formai összefüggések megismerésével	64
Környezettudatos magatartás és környezetvédelem alakítása	65
Környezeti nevelés és néphagyomány ápolás	65
A környezet mennyiségi és formai viszonyainak megtapasztalása	67
Környezetünk mennyiségi és formai viszonyai	67
Néphagyomány ápolás és a környezet mennyiségi viszonya	68
Szlovák nyelvi nevelés	70
Bevezető	70
Személyi adottságaink	70
Helyzetkép	70
A nemzetiségi nyelvet közvetítő óvodai nevelés célja és feladata	71
Feladatunk és a tevékenység tartalma	71
A nemzetiségi óvodai nevelés megszervezése	72
A nemzetiségi óvodai nevelés formái	72
A nemzetiségi nevelés kapcsolatai	73
Törvényi szabályozás	73
A nemzetiségi neveléshez felhasználható szakirodalom:	73
Az óvodai élet megszervezése	74
A gyermekcsoportok megszervezése	74
Az óvodai élet megszervezése	74
A napirend általános időkeretei	75

Javasolt napirend	76
Tervezés és kapcsolódó dokumentáció	78
Szakmai dokumentumok vezetésének sajátosságai, elvei	78
Személyi feltételek	79
Az óvodánk személyi feltételei	79
A nevelőtestület és a többi munkatárs	80
Tárgyi feltételek	80
Az óvodánk tárgyi- dologi feltételei.....	80
A kapcsolatrendszerek szerepe a programban.....	81
Az óvoda és a család kapcsolata	81
Kapcsolattartás formái.....	81
Óvoda – iskola kapcsolata.....	82
Óvodánk egyéb kapcsolatai.....	82
Legitimációs záradék.....	85
Érvényességi nyilatkozat.....	86